

MÉG NEM KÉSŐ! Váltsa ki azonnal a választási igazolványát és szavazzon le a **)-(jelre**

Taxa postala plátite in num. No. 224.716 929. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai-a.) 16. Telefon: 9-77. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 320, fél-évre 600, egészévre 1200 lei. Külföldre: Havonta 1, negyedévre 3, fél-évre 6, egészévre 10 dollár. Hirdetések díjszabás szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi és bányászi zsidó egyetlen napilapja. Cikkeink utanyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Börmentelen leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő, Felelős szerkesztő Jámor Ferenc, Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31.
Ára 5 lej
Péntek, 1932 Jul. 15.
5992. ÉV | **XV. ÉVF.**
THAMUSZ 11. | **158. SZÁM**

Anglia és Franciaország Lausanneban új „entente cordiale”-t kötöttek

Az egyezmény nem irányul sem Amerika, sem a többi hatalmak ellen, csupán a leszerelés kérdéseinek megoldására tartalmaz egyöntetű megállapításokat és főleg a németországi Hitler-veszély elhárítására irányul

London, július 14. A lausannei megegyezés nagy eseménye után most újabb világpolitikai szenzáció foglalkoztatja az európai és amerikai közvéleményt. Az angol alsóházban és a francia parlamentben tegnap Herriot, illetőleg Macdonald bejelentették, hogy a lausannei tárgyalások alkalmával Macdonald és Herriot egy új „entente cordiale”-t hoztak tető alá, mely azonban lényegesen különbözik a világháború „entente” szellemétől és célkitűzéseitől s éppen ezért hivatalos elnevezésre sem „entente cordiale”, hanem: „Accord confiant”.

Nagyon valószínűnek látszik, hogy eme új antant létrehozása mintegy elő feltételét képezte a lausannei megegyezésnek. Ennek feltételezése annál is inkább helytálló, mert — mint emlékeztet — Herriot eleinte tudni sem akart olyan messzemenő koncessziókat Németországra javára való megadásától, amelyek a később mégis létrejött egyezményben bennefoglaltatnak.

Az új antant cordiale-szerződésben foglalt pontok mélyebb analizise arra enged következtetni, hogy a francia-angol együttműködést, mely annakidején, Macdonald munkásmórányának uralomra kerülésével felbomlott, az amerikai hadiadósságok kérdése kényszerítette ki.

Ez annak ellenére is nyilvánvaló, hogy a szerződés megszövegezésében egyetlen olyan mondat, vagy szó nem található, amely Amerika ellen és a hadiadósságok együttes szempontok szerinti rendezésére vonatkozna. Miután azonban Anglia a hadiadósságok kérdésében épügy érdekelve van, mint Franciaország, viszont a lausannei megegyezésben egyedül Franciaország hozott szeméremű áldozatokat, éppen a megegyezés érdekében volt szükséges, hogy Anglia a hadiadósságok kérdésében szolidaritást vállaljon a francia érdekekkel amelyek végeredményben az ő érdekei is.

...és Hitler ellen is...

Egyes, nem is túlzottan látszó verziók szerint az új antant cordiale az az aggodalom is segített létrehozni, melyvel ugy Franciaország, mint Anglia politikai köréi a hitlerizmus előretörését figyelik Németországból.

Csak Hitler legújabb választási beszédeit kell elolvasni, hogy ezt az aggodalmat jogosnak ismerjük el. Hitlernek Pápen sem elég és máris olyan hangzatos és puffogó frázisoktól hemzsegő kijelentéseket tesz, hogy az ő uralomra kerülése esetén a Pápen kancellár által Lausanneban vállalt hárommilliárd arany-márka jóvátételi végösszeg — három márkát sem fog megérni.

A hitlerizmusnak ez a demagógiája, mely egyáltalában nem hajlandó számolni a tényleges erőviszonyokkal, nem hajlandó tudomásulvenni azt, hogy a mai politikai konstellációk között Franciaország Lausanneban lényeges áldozatokat hozott, egyre inkább tünteti fel magától értetődőnek azt, hogy Franciaország és Anglia közös külpolitikai frontot szervezteknek a hitlerista veszély és külpolitikai elhárítására, esetleges letörésére.

Nem tagadható, hogy ez az új antant, mely részben Hitler ellen is irányul, jogosan hajszolhatja a zavaros fejű né-

met mázolóságát a nagyvárosi mánia örvényeibe. Egyben azonban nagy megnyugtatólag szolgál a felkavart lelkületű Európának, mert azt a biztatást nyújtja, hogy Hitler uralomra kerülése esetén az új antant kemény gátat fog szembeszögezni a hitlerista „konceptió” érvényesülésének s ezáltal majd rövidesen alkalmat terem arra is, hogy az elbódított és elbutított német kispolgári tömegek a kellő értékre szállítsák le Hitler nagyhangú ígéreteinek „realitá-sait”.

Front a Hoover-féle leszerelési javaslat ellen?

Az új antantszerződés legtöbbet sejtető pontja a leszerelés problémájára vonatkozik. Tudvalevő, hogy Hoover amerikai elnök egy, az általános leszerelés sürgető javaslatát terjesztette a genfi leszerelési konferencia elé, amelyet huszonhat állam delegátusai minden további nélkül tettek magukévá.

Nyilvánvaló, hogy Amerika leszerelési javaslata nem konveniens Franciaországnak, viszont a hadiadósságok problémájának, illetőleg ezek megoldási kulcsának kezében való tartásával Amerika hatalmas fegyvert szegezhet a francia érdekekkel szembe.

Bár Anglia eleinte a Hoover-féle leszerelési javaslattal szimpatizált, később ez a szimpatia — nyilvánvalóan a lausannei tárgyalások idején és

Herriot befolyására — megváltozott és közelebb került a francia leszerelési koncepcióhoz.

Ennek eklatánsabb bizonyítéka éppen az új antantszerződésben foglalt ama pont, mely szerint Franciaország és Anglia a leszerelés ügyében olyan megoldást igyekeznek találni, mely az összes többi államokra nézve is előnyös lesz.

Igy a francia koncepciónak mindenestre több sánca lesz a leszerelési konferencián. Valószínű, hogy a Hoover-féle leszerelési javaslat radikálizmusa és a francia koncepció között kompromisszum fog létrejönni, annál is inkább, mert Anglia sulya a leszerelési konferencián, amennyiben Franciaország is támogatni fogja, olyan elementáris lesz, amely döntő hatással lehet az eredményekre.

Nyilvánvalóan látszik végül az is, hogy a békeszerződések revíziójára irányuló nemzetközi akció területén az új antantszerződéssei Franciaország most már nem fog elszigetelten állani.

S bár Angliában a versaillesi, trianoni és st. germaini békeszerződések revíziójával szemben több mint jóindulatu hajlandóság nyilvánult meg: most ez a hajlandóság bizonyos harmóniába fog kerülni a francia szempontokkal.

Az új „entente cordiale” vonatkozó részletes tudósításunkat a következőkben adjuk:

Az új Antantszerződés legfőbb pontja a békeszerződésekre és a leszerelésre vonatkozik

Az angol alsóház tegnap tartotta a nyári szünet előtti utolsó ülést. Szóba került az Ausztriának nyújtandó népszövetségi kölcsön ügye is, amelyre vonatkozólag kormányrésztől azt az információt adták, hogy az Ausztria megsegítését célzó kölcsön ügye két-három napon belül a népszövetségi tanács elé kerül s kedvező elintéztést fog nyerni.

A francia kormánnyal egyidejűleg angol részről is bejelentették a parlamentnek, hogy francia-angol bizalmas egyezmény jött létre, amely együttműködést biztosít a két kormány között európai politikai kérdésekben történő döntéseknél.

A népszövetségi alapkormány rendelkezéseit figyelembe véve egyezmény első pontja a békeszerződések és a biztonság kérdését foglalja magában s egyöntetű eljárást biztosít a két vezető hatalom részéről.

A második pontban a hatalmak kötelezik magukat arra, hogy a leszerelés ügyében olyan megoldást igyekeznek találni, amely az összes többi államokra is előnyös.

A harmadik pontban a világgazdasági konferencia elé kerülő gyakorlati kérdések tekintetében van kötelezettségvállalás az együttműködésre, míg a negyedik pont, arra vonatkozólag tartalmaz intézkedéseket, hogy a francia-angol kereskedelmi szerződések létrejöttéig egyik hatalomnak se legyen joga arra, hogy a másik kereskedelmének ártó intézkedéseket foganatosítson. Az alsóház legközelebbi ülést október 27-én tartják.

Egyidejűleg Párizsban Herriot a parlament külügyi és pénzügyi bizottságában közölte az angol-francia politikai megegyezést, amelyet az entente cordiale feltámasztásának jellemzett, amely új

korszakot nyit a két hatalom viszonyának alakulásában.

Az új antant nem aggasztja Amerikát

London, július 14. Washingtoni Reuter jelentés szerint az angol-francia antant újjáéledése nem aggasztja Amerikát. Hoover reméli, hogy a megállapodás arra fog szolgálni, hogy Európa saját ügyeinek rendbehozását előkészítsék s csak azután fognak Amerikához fordulni a hadiadósságok revíziójának ügyével.

Az angol sajtó egyelőre óvatosan és tartózkodóan kommentálja a francia-angol megállapodást, míg a párizsi lapok élénk meglepéssel fogadták a megállapodás híreit.

Újabb jelentés szerint washingtoni körökben a kormány cáfolatai ellenére nem kételkednek abban, hogy az amerikai kormányt állandóan tájékoztatták a lausannei tárgyalások haladásáról, hiszen Hoover elnök két héttel ezelőtt maga is nyilatkozott a lausannei eredményekről.

Az amerikai kormány most a genfi eseményeket kíséri figyelemmel, mivel a háborús adósságok problémájának rendezését a leszerelési konferencia eredményeitől fogják függővé tenni.

Magasrangú amerikai főtisztviselők kijelentették, hogy az európai hatalmak hozzájárulása a fegyverkezések lényeges csökkentéséhez alkalmas fog szolgáltatni arra, hogy Amerika engedékeny seget tanúsítson és esetleg megengedje a problémának a londoni gazdasági vilákonferencia napirendjére történő kitűzését.

VILAG TÖRKE

A július 31-iki német választások kilátásai

Németország megszokta az utóbbi időben a választásokat. A választási láz már szinte állandósult Berlinben és a német birodalomban mindenütt, gyors egymásutánban választották meg a birodalmi elnököket, majd az országgyűléseket, a városi képviselőtestületeket, végül pedig most sor kerül a Reichstag megválasztására. A németek már kezdték megenni a választási játékokat, azonban a július 31-re kiírt országos választások most mégis lázba hozták Németországot, mert tisztában van mindenki azzal, hogy ezek a választások döntik el valószínűleg hosszú időre Németország sorsát.

Az eddigi választások tisztán megmutatták, hogy a szélsőségek biztosan előretörnek Németországban a gazdasági válság és a féktelen demagógia eredményeképpen, azonban a legutóbbi erőpróbák mégsem adtak tiszta képet a nemzet akarataról. Abszolút többséget egyik párt sem tudott szerezni és nagy kérdés, hogy a küszöbönálló választásokból valamelyik csoport abszolút többséggel kerül-e ki. Mégis a jelző most az, hogy július 31-én dől el: Hitlerék jutnak-e abszolút többségre, vagy sikerül megmenteni a weimari alkotmányt és a köztársasági Németországot.

Hitlerék készülnek a leglázasabban és a legtöbb eséllyel a választásokra, mert érzik, hogy most vagy győznek vagy hosszú ideig ismét változatlanul marad minden Németországban, illetve vagy diktatúrával vagy kompromisszumos félmegoldásokkal tudnak csak tovább kormányozni. A választások jelentőségéhez mérten ezuttal nem a pártok sokasága küzd a hatalomért, hanem tulajdonképpen csak négy nagy párt: elsősorban a Hitler vezetése alatt álló nemzeti szocialisták, azután Brüning pártja a centrum, a szocialisták, akik döntő harcra indultak a náci ellen és végül a kommunisták. Erdekes, hogy a többi polgári párt teljesen elvesztette jelentőségét és még a Hugenberg vezetése alatt álló német nemzeti párt is teljesen — lemorzsolódott a nemzeti szocialisták mellett. A kisebb pártok csak a töredékmandátumok révén várhatnak némi kevés eredményt a választásoktól. A német választási törvény ugyanis megengedi, hogy a pártok az összes leadott szavazatok érvényesítési céljából listákat összekössék. Minden hatvanezer szavazóra esik egy mandátum és megmaradt szavazatokat két-három párt között is felosztják, ha azok választási paktumot kötöttek. Így és csakis így számíthatnak néhány mandátumra a német néppárt és a demokraták is.

A július 31-i választáson a legfőbb szempont: küzdelem a hitlerizmus ellen. Ez a küzdelem kissé balra tolja a polgári pártokat és közelebb hozza egymáshoz a szocialistákat és kommunistákat, akik egyébként engesztelhetetlen ellenfelek. A másik fontos szempont, hogy a mostani kormány nem vesz részt hivatalosan a választásokon, hiszen a Papen-kabinet nem pártkormány, hanem, ha közelebb is áll a jobb oldalhoz, a baloldal sem tekint teljesen

lott és szá- Ketten Bu- eniben, Vul- és Kise- asztási iz- vedélyeknek. k véget a- snak. A ha- es esetben- ni és bün- száma gyá- életben. egy lelkes- Zsidó Párt

13. (Az Uj biharmegyei nytatják vá- a megyé- pes választ- en az egész- vett részt, t gyűlésen- elnökölt s- üdvözölte, ésen. Fel- on más szem- on a Zsidó- melynek bi- njámin fő- a zsidóság- odon képvis- ortodoxiát, dta jogaik- Zoltán, dr. ksa és Was- zedéket. ek át a ki- gytermében- között zaj- agyszalonta- s megjelen- ábel Abra- lalásaikkal- rét. Majd- um Miksa, tom Sándor

részben a- plés jut ki- ddig Nagy- k zsidók, tal akarják- asztási pro- hiábavaló, n egy név- lése nélkül- zott meg, pont felix- s jegyző- rópcédula- osner köz- sen. Ez a- iló „jegyző- ugságoktól- atekítésnek- rópcédula- z ort. köz- Uj Kelet- dejen, aho- t minden- yéb hamí- fák nyerni- áitai egyéb- szerzőjét- machiná-

ok 3. A mai- nagyobb- ezer lej: 6, 65.064, 20, 64583,

szti isko- hadügy- eményben- ra, hogy- intetbevé- isztképző- mérvű le- irnak ki- vonatkozó- gy a had- meg sem- eken a ki- az új- redukáló

kiadó Rt. Baron L. fón 9-77.

alig vesznek részt a választási agitációban és nem befolyásolják sem beszédekkel, sem intézkedésekkel a választókat. A harmadik érdekes szempont Brüning volt kancellár személye. A Brüning-kormány megbuktatását a német közvélemény nagyrésze a legnagyobb igazságtalanságnak tartotta és most a hatalmas centrumpárt ügyesen kihasználja ezt a hangulatot és azzal a jelszóval indul a választási küzdelemben: hogy: igazságot Brüningnek! A centrum valamennyi listáján az egész birodalomban Brüninget jelölte első helyen és így a volt kancellárnak meglesz az az elégtétele, hogy legalább egy tucatnyi mandátumot szerez magának.

A cseppet sem békés választási harc napjaiban ma még nehéz lenne prognosztizálni a helyzetet és könnyen lehetséges, hogy a választások után megint csak a Brüning-féle kényszerrendelet-diktatura folytatására kerül majd sor.

Teljesen tehát aligha fogják tisztázni a küszöbönálló választások a német belpolitikai helyzetet és könnyen lehetséges, hogy a választások után megint csak a Brüning-féle kényszerrendelet-diktatura folytatására kerül majd sor.

Megkezdődött az európai mormonok kongresszusa Prágában

Prága, július 14. Július 7 és 17-ike között az európai mormonegyházak vezetői dr. John Widtsoes, az ismert amerikai pedagógus és a mormon egyház apostolának vezetésével Prágában tartják meg VI. évi kongresszusukat. A mormon egyháznak Európában kilenc missziója működik, amelyek Angliában, Dániában, Norvégiában, Svédországban, Hollandiában, Franciaországban, Németországban, Svájcban és Csehszlovákiában vannak.

A hívők száma 30.000-re, míg az aktív misszionáriusok száma 700-ra rug. A misszionáriusokat két-három évre nevezik ki és sajátmagukra vannak utalva. Dr. John A. Widtsoes kilenc európai missziót vezet és székhelye Liverpoolban van, ahol 1837-ben az első mormon egyház női jótékonyági egyesületének elnöke s Brigham Young, a híres mormon püspök unokája, aki népét, mint egy modern Mózes, az Egyesült Államok déli részéből a sziklás hegyvidékre vezette, ahol a mormonok megalapították új hazájukat. A mormonok — mint ismeretes — a többnejűség hívei.

A legfiatalabb misszionárius Arthur Gaeth, a csehszlovákiai misszió vezetője, aki a Wisconsin állambeli Milwaukeeből származik s már hosszabb idő óta tartózkodik Európában. Anyja egy Mährisch-Trübauban született morva nő, aki már fiatal korában áttért a mormon hitre és 1919-ben Balt-Lake Citybe költözött. Valamennyi európai misszió vezetője részt vesz a most folyó prágai konferencián.

A világ legmodernebb története:

Wells: Nagy Világtörténet. E mű első prima kiadása 2400 lej volt, most könyvnapi kiadás 800 oldalon, 300 képpel, 18,5x27,5 nagyságban 130 lej Lepagenál, Kolozsvár. Vidékre utánvétellel, portómentesen.

Véres verekedésbe fulladt Marseilleben a könnyűsúlyu boxvilág bajnok mérkőzése

A közönség a döntés kihirdetése előtt megrohanta a ringet és véresre verte a bírót

Párizs, július 14. Marseilleben rendezték meg a könnyűsúlyu boxvilág bajnokságért folyó versenyt, amely azonban példátlan botrányba fulladt. A bíró ítélkezése miatt a közönség felrohant a ringbe, majd az emberek egymás ellen fordultak, úgy, hogy végül is a rendőrségnek kellett közbelépnie, de ekkor már sokan súlyos sérüléseket szenvedtek. A mérkőzésen Al Brown és Skide Francois francia versenyző álltak szemben. Már véget ért a tizenötödik forduló és döntés kihirdetése kö-

vetkezett volna, amikor a tizezer főnyi közönség megrohanta a ringet, az amerikai döntőbíró kezéből kitépték a feljegyzéseket, majd nekiestek és véresre verték. Hamarosan általános verekedés támadt, amelynek csak nagynehezen sikerült végét vetni. A döntést természetesen nem lehetett kihirdetni és így a világ bajnoki cím továbbra is Al Brown birtokában maradt. A versenyt valószínűleg Párizsban megismétlik.

A szófiail olasz követség előtt tüntettek a fasizmus ellen

Egy bolgár képviselőt letartóztattak

Szofia, július 14. A munkáspárt szombaton nagy tüntetéseket rendezett az olasz fasizmus és az olasz vendégek ellen, akik a Quarto nevű olasz cirkálóval érkeztek Bulgáriába. A tüntetések a királyi palota és az olasz követség épülete előtt folytak le. A rendőrségnek, amely óvintézkedéseket tett, sikerült a tüntetést elfojtania és a tüntetőket szétszórni, akik azt kiáltották:

— Le a fasizmussal! Kenyeret akarunk! Nem akarunk vendégeket!

Az olasz követség épülete előtt, amelyben bálat rendeztek Melom admirális és tisztjeinek tiszteletére, úgy, hogy a zene hangjai kihallatszottak az uccára. Bejadszije bolgár munkáspárti képviselő beszédet akart intézni a néphez. A rendőrség azonban azonnal közbelépett és letartóztatta a képviselőt, néhány tüntetővel együtt. A tiltakozó tüntetések alkalomával összesen 52 személyt tartóztattak le, köztük asszonyokat, munkásokat és egyetemi hallgatókat.

Az urnák előtt gondolatok a közös zsidó sorsra és szavazatok a)-(jelre!

Ahogy Averescu marsall a tiszta választásokat elképzeli

Vajon miért nem érvényesítette elveit a marsall, amikor ő volt kormányon?

Bucuresti-Bukarest, július 14. Averescu marsall nyilatkozott a Dimineata kisenevi tudósítójának, akinek többek között a következőket mondotta:

— A választások menetéről nem tudok nyilatkozni, mert magam is részveszek abban és így nem tudom kívülről nézni a dolgok folyását. Ami azonban a választások szabadságát illeti, erre nézve kérem lapozza fel a Monitorul Oficial ama számát, amelyben az 1928-as választások után Maniu Gyulához intézett interpelláció foglaltatik. Ebben rámutattam arra, mit értek a választások szabadsága alatt és mennyire nem szabadok azok a választások, ahol a helyi hatóságok csak azt tehetik és teszik, amit a kormánypárt helyi szervei engedélyeznek. A választások szabadsága irónia.

Arra a kérdésre, hogy mi lesz a parlament megnyitása után, a marsall így válaszolt:

— Folytatni fogják a szerencsétlen kísérletezést.

— És azután? — kérdezte az újságíró. — Ha az eddigi rendszer megmarad, akkor a felbomlás felé haladunk. Nem vagyok alarmista, sem defetista, hanem realista. Sohasem csalódtam jóslataimban, sem mint katona, sem mint politikus, de kérem Istent, engedje meg, hogy most csalódjam. Még csak annyit mondhatok, hogy hiába győz a kormány a választásokon, nem fog támaszkodhatni az ország népének bizalmára és a külföld bizalmáról szóló hírek csak a kormány sajtójában találhatók, nem pedig a külföldi sajtóban.

A kormány megegyezett a nyugdíjasok szövetségével a nyugdíjak leszállítására

Három pénzügyi adminisztrátort felfüggesztettek, mert más célokra fordították a nyugdíjakra szánt pénzeket

Bucuresti-Bukarest, július 14. A Curentul szerint a kormány és a nyugdíjasok országos szövetségének kiküldöttei között létrejött a megegyezés a Jorga-féle minisztertanácsi napló szerelme nyugdíjcsökkentéseinek megváltoztatására. A megegyezés szerint a nyugdíjak csökkentése a következő alapokon fog eszentul megtörténni:

Az összes nyugdíjasokat lakóhely szerint négy kategóriába osztják.

Az első kategória levonásmentes nyugdíjminimuma havi 2000 lej. Ezen összegben felül egész 8000 lejig a levonás 33 százalékos lesz. Tehát 8000 lej fizetésnél 6000 lejből vannak le ennyi százalékot, vagyis

2000 lejt, 8000 lejen felüli nyugdíjnál a további levonás 10 százalékos. Ennél a kategóriánál semmiesetre sem lehet többet levonni a fizetésből, mint 2800 lejt.

A második kategóriánál 1840 a minimum, a felsőhatár 7600 lej, a levonható legmagasabb összeg 2576 lej.

A harmadik kategóriánál 1700 lej a minimum, 8600 a felsőhatár, amíg 30 százalékot vannak le és ezen felül kezdődik a százalék. Összesen 2300 lej vonható le ennél a kategóriánál nyugdíjcsökkentés címén.

A negyedik kategória minimuma 1500 lej, a felsőhatár, amíg a 33 csökkenés levonandó 6000 lej, azonfelül itt is 10 szá-

zalék lesz levonható. Ebben a kategóriában maximálisan 2100 lejt tesz ki a levonható összeg.

Hangsúlyozni kell, hogy az előző kormány által eszközölt nyugdíjcsökkentés sokkal rendszertelenebb és igazságtalanebb és a most megállapított módokat nem a Jorga-kormány által kifizetett nyugdíjakra vonatkoznak. A nyugdíjcsökkentés fentebb közölt arányai és módja a nyugdíjasok vezetőinek közreműködésével állapították meg, azok teljes megelégedésére és ilyen értelmű hivatalos közleményt is tesz közzé a nyugdíjasok országos szövetsége.

A pénzügyminiszter közli, hogy miután tudomására jutott, hogy egyes adminisztrátorok nem teljesítették szigorú rendelkezéseit és júniusi nyugdíjak és fizetések helyett más célokra fordították a kiutalt összegeket, az illetőket felfüggesztette állásukból és illetelmi vizsgálatot rendelt el ellenük. A Dimineata szerint három pénzügyi adminisztrátort függesztettek fel ezen a címen állásuktól.

Az acélermelés hanyatlása veszélyezteti a Szovjetország nehézipar öt éves munka-programját

Moszkva, július 14. A szovjetország nehézipar népbiztossága rendeletet adott ki, amelyben az alárendelt vállalatokat súlyos kritikában részesíti az öt éves terv ezévi kvótájának nem teljesítése miatt. A szovjetország nehézipar termelése „megbocsáthatatlan” módon visszamaradt és a termelés meggyorsítása és az áruk minőségének javítása érdekében a rendszárművek egész sorát léptetik életbe. A népbiztosság különösen arra mutat rá, hogy a nyersvas napi termelése, amely májusban még 19.000 tonnára rugott, az utóbbi időben napi 17.000 tonnára fejlődött vissza. Sok kívánnivalót hagy még hátra ezen kívül az acél és a hengeracél termelése is, a Siemens Martin-kohók pedig tartós javítási munkálatok következtében most csak egyharmadrész erejéig vannak üzemben.

A népbiztosság szerint a vas- és acélipar termelésének visszafejlődését a vezető személyek tehetetlensége okozza. A rendelet szerint a műszaki specialistáknak inkább az üzemekben kellene tartózkodniuk, mint az irodákban. A rendelet végül kiadja az utasítást, hogy valamennyi nyi szovjetország vas- és acélgárban ezen túl napi három turnusban dolgozzanak, hogy kielégíthessék Szovjetországnak féméhségét és a megindult építkezési munkálatok ne akadjanak meg az acélermelés visszafejlődése miatt.

A Pen Club intervenciójára megengedték Barbusse-nek az Angliába való beutazást

London, július 14. A Pen Club intervenciójára feloldották azt a tilalmat, a melyet Henri Barbusse beutazása ellen adtak ki azzal a feltétellel, hogy Barbusse kizárólag írói minőségében látogat el Angliába. A beutazást, mint ismeretes, akkor tagadták meg, amikor az író a Munkások Nemzetközi Segélybizottságának értekezletére Londonba kívánt utazni.

Benes koncepciójának van legtöbb esélye az elfogadásra a leszerelési konferencián

Genf, július 14. Valószínűnek tartják, hogy sir John Simon leszerelési tervzetét a konferencia nem fogja magáévá tenni. Ugy hírlik, hogy Benes csehszlovák külügyminiszter koncepciójának van esélye az elfogadásra. A világértekezlet főbizottságát szombatra ülésre hívták össze. Kedden a konferencia megkezdí nyári szünetét.

A Zsidó Párt a zsidó nép egészséges élet akaratának a megtestesítője. Akiben él ez az akarat, az a zsidó listára adja szavazatát!

Féláron! Elsőranguan fest, tisztít ruhákat CZINK, Cluj

A forradalom árnyékát vetitik előre az egyre véresebbé váló politikai összetűzések Németországban

Kölnben forradalmi jellegű harcok folytak a kommunisták és a rendőrök között. Egy csomó más német városban is véres összetűzések voltak

Berlin, július 14. Kölnben forradalmi jellegű véres harcok folytak a kommunisták és a karhatalom között. A baloldali szélsőségek akciója a nemzeti szocialisták tüntető menetének megattakirozásával kezdődött, majd a tüzharc zajára nagy rendőr csapatok vonultak föl. A külvárosi lakosság a kommunisták pártjára kelt, kövekkel, téglákkal, vasdarabokkal árasztotta el a kivonuló karhatalmat. Számos házból löttek is a rendőrökre. Az éj folyamán a kommunisták folytatták a forradalmi jellegű zavargást.

Több fontos útvonalon fölszaggatták a köveket s barrikádokat is emeltek az utcákon.

Néhány utcán nagymennyiségű üvegcserepet szórtak szét, hogy a forgalmat megbénítsák. Egész éjjelen át hallatszott a lövöldözés a városban. A karhatalmat riadókétszültségben tartották s állandóan páncélautókon irányították erősítéseket a veszélyeztetett pontokra. A tüzharc során számos sebesülés történt.

A kommunisták emberveszteségeit nem tudni, mert a harcok teljesen elszállították a tűzvonalból. A reggel megindított házkutatások során számos fegyvert koboztak el gyanús külvárosi házakból. Mintegy kétszázra teszik az eddig letartóztatottak számát. Schleswigben a nemzeti szocialisták provokáltak incidenst. Megostromolták a szakszervezeti házat s berendezését elpusztították. Egy munkást a jobboldali szélsőségek rohamcsapatának egyik embere késsel agyonszurta. A szakszervezeti házból harminc sebesültet szállítottak kórházba.

Bremenben a zavargások után folytak a házkutatások. Egyik házban, hír szerint a kommunisták főhadiszállásán bomba robbant s egy rendőrt zéttépett. Még két rendőr kapott súlyos sebeket.

Barmenben szintén volt éjjeli lövöldözés több sebesüléssel.

A sziléziai Ohlauban nemzeti szocialisták, kommunisták és a köztársasági véderő emberei között uccai harc volt. A kisszámú rendőrség megerősítésére egy lovasezredet vezényeltek a városba s a katonaságnak sikerült is az uccák kiürítését végrehajtania.

A náci korrupcióval vádolják a szociáldemokratákat

Tegnap közzétették a nemzeti szocialista választási kiáltványt, amely rendkívül élesen támadja a szociáldemokratákat. Hitlerék korrupcióval vádolják meg a német szociáldemokratákat s felsorakoztatják az utóbbi évek botrányperreit és panamáit.

A kiáltvány teleplezésekkel szolgál

Akar-e Ön művészi blondel rámát,

gobelinnek, festménynek, stb., továbbá függönytartót olcsón beszerezni?

Okvetlenül keresse fel

„ROMEOT“

Ugyanott olcsón művészi festmények kaphatók, Cluj, Bolyai u. 2. Bresan kalapos mellett.

álmunkásvezérek palotáiról, mamuthfizetésekről, míg a nép alig tengeti életét.

A népek a választáson dönteni kell afelől, vajjon a hazug csalók maradjanak-e uralmon s Németország továbbra is csirkefogók és siberek paradicsoma legyen, vagy pedig a lelkiismeretes felelősségérzet, fegyelem és becsület országává váljék. A felhívás azzal zárul, hogy a választók adják Hitlernek a hatalmat és a felelősséget.

Berlin, július 14. Münchenben a ba-

lor néppárt választási gyűlésén hangoztatták, hogy Bajország csak önmagában bizhat. Ha megakarják magukat védeni a terrorisztikus cselekményektől, szervezkedniök kell. A Bayernwachtot újja fogják szervezni s arra kell törekedni,

hogy a választásokig százezer embert állítsanak be katolikus ifjúsági egyesületekből, legényegyletekből, stb. a Bayernwacht soraiba.

A szervezet nem lesz kizárólagosan párhadsereg s az alkotmányos bajor

állam hívásának rendfenntartási feladatokra rendelkezésre fog állani.

A keresztény szakszervezetek a politikai gyilkosságok ellen

Berlin, július 14. A keresztény szakszervezetek Hindenburg elnökhöz feliratot intéztek az egyre sűrűbbé váló politikai gyilkosságok ügyében. Ezzel kapcsolatban a porosz belügyminiszter körrendeletet intézett a karhatalmi szervekhez, melyben felhívja a figyelmet arra, hogy politikai demonstrációkhoz mindig megfelelő számú karhatalmat vezényeljenek ki. Ha valahol nem áll elegendő számú karhatalom rendelkezésre, a gyűlést és a felvonulást be kell tiltani.

Egyidejű jelentés szerint München közelében megtalálták a kommunisták egyik nagy titkos nyomdáját, amely különösen a birodalmi véderőt árasztotta el propaganda nyomtatványokkal. Egyelőre négy letartóztatás történt.

Romániát nem érheti meglepetés az orosz paktum ügyében

Bucuresti-Bukarest, július 14. Az Adeverul varsói magántávirata szerint a lengyel kormány köreiben teljesen kialakult már az álláspont az orosz megemlékezési szerződést illetőleg. Lengyelország csakis Romániával együttesen hajlandó

aláírni az orosz paktumot és a román kormányt nem érheti olyan meglepetés, mint az előző kormány alatt történt, amikor majdnem befejezett tényé vált, hogy a lengyelek egyedül is aláírják az orosz szerződést.

Egyébként Genfben folynak a tárgyalások oroszok és románok között Zaleski közvetítésével. A tanácskozások meglehetősen gyors menetben haladnak és valószínű, hogy rövidesen eredményre is vezetnek.

„A kapitalista társadalom beteg“ — állapítja meg Mussolini

Az olasz diktátor a fasizmusban szeretné egyesíteni Európát

Bucuresti-Bukarest, július 14. (Az Uj Kelet tud.) Az Adeverul párizsi tudósítója érdekes részleteket közöl abból a beszélgetésből, amelyet Emil Ludwig, a neves német író folytatott nemrégben Mussolinival. Emil Ludwig közel két héten keresztül mindennap felkereste Mussolinét, hogy elbeszélgesse az olasz diktátorral. A beszélgetés során kitértek a ma összes aktuális problémáira, Arra a kérdésre, hogyan látja megoldhatónak Európa nagy válságát, kitérő választ adott a diktátor. Erre Ludwig, hogy mégis feleletet kapjon, Mussolini személyét helyezte az események középpontjába:

— Miniszterelnök ur — mondotta — ön ma az egyetlen ember, aki az egységes Európát megteremtheti. Emlékezzék vissza arra, hogy csak nagy akaratok tudták egységbe kovácsolni Európát. Amit Napoleon megcsinált, azt ön is véghezviheti...

— Igen — válaszolta Mussolini —, talán én megcsinálhatnám az egységes Európát. Az idők azonban még nem értek meg erre. Sem az emberek. Ujabb és mélyebb szenvedések kell hogy jöjjenek, szenvedések és forradalmak, amíg a talaj elkészül az egységes Európára. Annyi

azonban bizonyos, hogy nem osztom Hoover álláspontját, aki átmenetinek mondotta a mai válságot. A válság állandó, mert maga a kapitalista társadalom beteg...

Az Adeverul tudósítója a következő reflexiókat fűzi ehhez a nyilatkozathoz: Ha Európa valaha is egységes lesz, semmiestre sem az olasz fasizmusban fog egyesülni. Igaza van Mussolininek abban, hogy a kapitalista társadalom beteg. Az is igaz lehet, hogy forradalmaknak kell még jönniök, De ha eljönnek, hol lesz akkor már szava Mussolininek?

Egy liberális kortes leszurt egy nemzeti parasztpárti kávést

Bukarestben történt a negyedik választási gyilkosság

Bucuresti-Bukarest, július 14. A „Dreptatea“ újabb választási incidensről ad hírt, amely szintén halállal végződött. Az incidens ma éjszaka játszódott le a fővárosban. A Stacariu utcában gyűlést tartottak a liberálisok. Tizenkét óraker éjjel ért véget a gyűlés, amelynek résztvevői az uccán összetalálkoztak néhány nemzeti parasztpárti kortessel, akik a Vacarestii uton levő kormánypárti gyűlésen vettek részt. A tulsulyban levő liberálisok belököttek a nemzeti parasztpártiakba, és a vita odáig fajult, hogy egy Misu Batulescu nevű kávést, aki az Elena Vodă uccában lakik, leszurtak, úgyhogy kórházba szállítás közben meghalt. A gyilkosság után a tettesek elfutottak. A hatóságok még az éjszaka folyamán letartóztattak egy Costica Balanor nevű egyént, akit a késeléssel gyanúsítottak.

tak.

A vizsgálat teljes apparátussal folyt egész éjjel és ma délelőtt, amikor váratlanul megjelent a rendőrprefekturán egy Anton Grigorescu nevű kereskedelmi alkalmazott és bevallotta, hogy ő szurta le Badulescut. Azonnal a rendőrprefekturára hívták Manolescu vizsgálóbíró, akinek a tettes szintén beismerő vallomást tett. Előadta, hogy az éjszaka folyamán a liberális pártnak egy kertben tartott gyűlésén vett részt amikor zajt hallottak az uccáról. Kiztemnár staviaivbqkjsnrldmfw snrdl ment társaival együtt és látta, hogy nemzeti parasztpártiak és elvbáratái között verekedés támadt. Védelmükre siettek, amikor azonban öt tulerő támadta meg, hirtelen kést rántott és önvédelemből mellbeszurta Badulescut. Csak azután ébredt tettének tudatára,

amikor Badulescu összeesett. Gyorsan a kertbe futott, ott eldobta a véres kést majd hazament. Le sem tudta hunyni a szejmit lelkiismeretfurdalásai miatt és jobbnak találta önként jelentkezni, semhogy ártatlanokat vegyenek gyanuba. Grigorescut azonnal letartóztatták.

Szessünk kiváltani választói igazolványunkat, hogy előre biztossítsuk a magunk egyéni jussát a zsidó lista győzelmében, amely mindannyiunk győzelmé.

Szódavizgyári

berendezést üzemképes állapotban keresünk megvételre, Rudolf Mosse, Cluj.

Hagyja abba a munkáját, menjen el azonnal a járás-bíróságra és váltsa ki választói igazolványát!!!

Dr. Marton Ernő és dr. Ligeti Sámuel bukovinai propagandautja

Mi történt Orheiben,

(ahol a csendőrszuronyokon keresztül-
törve mégis letették a Zsidó Párt listáját)

Nagyszabású zsidó politikai népgyűlés Nagyváradon

Ciuj-Kolozsvár, július 14. (Az Uj Kelet tud.) Nemesak Erdélyben, de az ország összes tartományaiban hatalmas lendülettel folyik a Zsidó Párt választási kampánya és mindenütt a tavalyinál is tömörebb egységben sorakoznak fel a zsidó tömegek a zsidó lista zászlaja mögött.

A napokban Bukarestben tartózkodott a Zsidó Párt beszarábiai tagozatának vezető egyénisége, M. Iachinson, aki a sajtónak adott nyilatkozatában többek között a következőket mondotta:

Besarábia öntudatos zsidósága

A beszarábiai zsidó mindenképp öntudatos. Nálunk nem ismerik a tekintély előtti vak megalázkodás érzését, hanem ellenkezésképp, mély meggyőződés a beszarábiai zsidónak, hogy a Zsidó Párt az egyedüli és legjogosabb instrumentum egy nemzeti és öntudatos zsidó politika számára. Ami az UER-t és a többiekkel illeti, a választások napján Besarábia zsidósága meg fogja mutatni, hogy nem bocsátja áruba meggyőződését.

Mi történt Orheiben?

— Most jövök Orheiből. Abból a városból, ahol a nemzeti parasztpárti kortések csendőrökkel kísérelték meg a zsidó lista letételének megakadályozását és ahol borzalmas terrorral fenyegették meg a zsidó vezetőket. Telenestiben már odáig mentek, hogy egy új kommunista inscenálásal, letartóztatásokkal, verésekkel, a régi szörnyűségek megismétlésével fenyegették meg a szegény zsidókat. Megakadályozták őket a jelölőlisták aláírásában. A csendőrség elbarrikádozta a prefektúra, a törvényszék épületeit, hogy megakadályozzák a zsidó lista letételét. A közigazgatási szervek bírságokat vetettek ki aznap a zsidókra. És mindennek ellenére dr. Bercovici és a többiek összeállították a listát, a szegény zsidók siettek azt aláírni és egy adott pillanatban az egyik zsidó boldogan surrant ki a törvényszék épületéből és „mazl tov”-ot kiáltott várokozó testvérei felé. A listát letették.

— Ha tekintetbe vesszük, hogy itt nem egy ifjúság lelkesültégéről van szó —

bár ki kell jelentenem, hogy a nemzeti ifjúság egységesen áll a párt szolgálatában —, hanem a józan, megfontolt zsidó polgárok egységes tömegéről, akkor meg fogják érteni, hogy nálunk a nemzeti politika szükségessége nem egy absztrakt elmélet, hanem erős meggyőződés, amely Besarábia egész zsidóságát áthatja.

Hasonló lelkesedéssel áll a Zsidó Párt mögött az okiráltság és Bukovina összes zsidósága is. Botosanban, Husiban, Romanban, Ploiestiben, Tecuciban, Galacban és a többi városokban hatalmas demonstrációkban juttatta kifejezésre a régi zsidóság egyetemes népi akaratát a Zsidó Párt győzelmére.

DR. WEINBERGER MANÓ, a Zsidó Párt szamosmegyei listavezetője

Az UER teljesen elveszítette a talajt a lába alól és a tavalyi kudarc után, amelyet a Jorga-kormányának köszönhetett, a szilva-kartell és a Sfatul Negustorese tagadja meg mindenütt a közösséget az UER-rel.

Dr. Marton Ernő és dr. Ligeti Sámuel bukovinai propagandautja

Csernovicban egymást érik a Zsidó Párt népgyűlései és a zsidó tömegek impozáns demonstrációi. Tegnap este több ezer főnyi közönség előtt tartott hatalmas népgyűlést a Zsidó Párt amelynek első szónoka dr. Marton Ernő, az Uj Kelet főszervezője és a storojineti zsidó lista jelöltje volt. Utána dr. Ligeti Sámuel, a Zsidó Párt rádauti jelöltje tartott nagyhatalmas beszédet, majd dr. Meyer Ebner, dr. Rosenzweig és még mások emelkedtek szólásra. A csernovici zsidóság meleg ünneplésben részesítette az erdélyi zsidó politikusokat.

Ezt megelőzőleg dr. Mayer Ebner, dr. Marton Ernő és dr. Geller a többi bukovinai helységeket keresték fel, ahol óriási lelkesedéssel fogadták őket a zsidó tömegek, Szombaton Storojinetiben volt hatal-

A Zsidó Párt nagyszabású politikai gyűlése Nagyváradon

Oradea-Nagyvárad, július 14. (Az Uj Kelet tud.) Szerdán este tartotta meg Nagyváradon utolsó propagandagyűlését a Zsidó Párt az ortodox népkoncha helyiségében. A népkoncha előtti térérség is sokan szorultak ki, kik nem tudtak már bejutni a terembe. Különösen nagy számban vettek részt a gyűlésen a legkonzervatívabb ortodoxok és a nagyszámú zsidó iparosság.

„Senki ellen — csak önmagunkért”

Mittelmann Jakab, a biharmegyei tagozat elnöke nyitotta meg a gyűlést. Elmondja, hogy az ország zsidósága az elmúlt választásokon letette a vizsgát azért, hogy 65,000 zsidó leszavazott a Zsidó Pártra. Véleménye szerint a Zsidó Pártnak főlegesen lenne propaganda beszédet

mas zsidó népgyűlés, amelynek szónokai: Dr. Mayer Ebner, dr. Marton Ernő, Moses Abisch és dr. Strominger voltak. Marton Ernő meleg ünneplésben részesítették, majd Storojineti uccán vonult fel a nagy zsidó tömeg és impozáns demonstrációval tüntetett a Zsidó Párt mellett.

Vasárnap Siretben és Rádauton tartottak impozáns zsidó népgyűléseket, amelyeken dr. Ebner, dr. Molnár (Temesvár) és dr. Ligeti Sámuel, a rádauti zsidó lista jelöltje szólaltak fel. Dr. Ligeti Sámuel és dr. Marton Ernő általános szimpátiát és szeretetet váltottak ki a bukovinai zsidóság köréből. Ezenkívül Suceavában és Câmpulungon volt még nagyszabású népgyűlés az utóbbi napokban.

tartani abból a célból, hogy hová szavazzon a zsidó, de ha mégis gyűlést tart a Zsidó Párt, ezt azért teszi, mert különböző oldalokról kikezdték bennünket. Ezekre a rágalomokra és tendenciózusan kolportált hírekre válaszolnunk kell. Mittelmann Jakab rámutat arra, hogy abban a nagy versenyfutásban, amelyet ezen a választáson a legkülönbözőbb pártok rendeznek, a zsidóság nem vehet részt. Nem lett volna célszerű egyetlen párttal sem paktumot kötni. A Zsidó Párt nem harcol egyetlen párt ellen sem. A zsidóságnak a harca az önvédelem — önmagáért és létéért való harc. „Senki ellen, csak önmagunkért”.

Mittelmann Jakab ezután azokkal a támadásokkal foglalkozik, amelyek Fuchs Benjamin főrabbi személyét érintik. El-

mondja, hogy a választások alkalmából egy egészen csodálatos jelenséggel találkoztunk Nagyváradon. A zsidóságtól távolálló egyének egyszerre chaszidokká váltak, felcsaptak a zsidó vallás megmentőinek. Foglalkozik dr. Faragó Viktor „Párt és vallás” című cikkével. A zsidóság szögyenyének bélyegzi dr. Faragó Viktor cikket, aki a denunciálásig is elment és nem szögyelte magát a Zsidó Nemzeti Szövetséget hitleri alúrlökkel agitáló nacionalista társaságnak nevezni.

Nem a dr. Faragó szabják meg a zsidóság útját, hanem Fuchs Benjamin főrabbi, aki elvállalta a zsidó lista vezetését, sulyos áldozatot hozott és ezt azért tette, hogy irányt mutasson a zsidóságnak a zsidó egység megteremtésére.

Közönséges hamisítványnak minősíti azt a rópcédulát is, amely a politikába rántja bele az ortodox központi irodát.

Az iparosság képviselőjének gyűjtő beszéde

Weisz Sámuel, a Poale Cedek elnöke emelkedett ezután szólásra. Rövid gyűjtő beszédében hívta fel a zsidó iparostársadalmat zsidó kötelességére. „Zsidó iparos nem szavazhat más listára, mint a Zsidó Pártra”. Elmondja még, hogy amikor Borsán sokezer zsidó hajléktalanná vált, nem volt ott egyetlen párt képviselője sem, csak a zsidóság képviselője, akit az Országos Zsidó Párt küldött a parlamentbe. Kötelességévé teszi minden zsidó iparosnak, hogy a Zsidó Pártra szavazzon.

A magyar párt nagyváradi tagozatának antiszemitái

Moskovits Izidor a magyarpárti oldalról terjesztett valótlan hírekről beszél. Szerinte Hegedűs Nándornak le kellene vonnia a konzekvenciákat, mert a magyar pártban hálátlanok vele szemben, Hege-

düs Nándort kikezdte a magyar párt itteni tagozatának alelnöke, aki nem más, mint Peredy György újságíró, aki hosszú éveken keresztül a zsidó Hegedűs kenyerét ette. Aki a klerikalizmus szolgálatába szegődött és egy antiszemita újságot is alapított. Kérdi, hogyha a klérus tagjai ott lehetnek a világ minden parlamentjében, miért nem lehetne ott a zsidó pap is? Ismerteti a békepaktum létrejöttének körülményeit, majd a legnagyobb nyomattal kijelenti, hogy dr. Fischer Józsefben, annak dacára, hogy neolog, az igazi zsidót volt alkalma megismerni.

Dr. Váradi Ödön összetartásra hívja fel a zsidó választópolgárságot. Nem tudja elképzelni, hogy legyen zsidó, aki más hová szavaz, mint a Zsidó Pártra.

A Kneszia-Gedola határozata

Sternberg Izsák, az Aguda Palesztinabizottságának elnöke hivatkozik az Aguda Kneszia-Gedola határozatára, amely kimondotta, hogy a zsidó nemzet és zsidó vallás — egy. Am Jisrael és Emunasz Jisrael szíjjelválaszthatatlan egymástól. Minden zsidó üsse a pecsétet a Zsidó Párt listájára.

Dr. Klein Ernő hivatkozik a falyak zsidó lakosságának lelkesedésére. Sulyos szavakkal itéli el azt a módszert, amelyet a tuloldali sajtó a Zsidó Párttal szemben használ. Sem Sorocánál, sem Borsánál nem hallottuk egyetlen magyar képviselő tiltakozó hangját sem. A magyar nyelven beszélő zsidóság nem lett hűtlen a magyar kultúrához, de a zsidóságnak a magyar kultúra felett van egy régebbi kultúrája: az évezredek zsidó kultúra és ezt nem veheti egyetlen párt sem rossz néven, ha a zsidóság saját kultúráját akarja ápolni.

Mandel Béla iparos testvéreit hívja fel kötelességeinek teljesítésére, majd dr. Markovits Ignác a magyarpárti gyűlésen, Hegedűs Nándor által elmondott anekdotát citálja, amelyet nem a helyén és nem megfelelő formában alkalmazott. Nagyváradon nincsen sajtója a Zsidó Pártnak és így kettős jelentőségük volt a Zsidó Párt felvilágosító gyűléseinek. Nem hagyjuk magunkat bekebelezettni más pártokba, mert nem akarunk másodrendiek lenni.

Az egyes szónokok beszédei és fejtegetései zajos tapsokkal és „jehi” kiáltások tarkították. A nagygyűlés a leglelkesebb hangulatban éjfélkor ért véget.

(B. Zs.)

Szamosmegye zsidósága egységesen vonul fel a zsidó lista mögött

Dej-Dés, július 14. (Az Uj Kelet tud.) Dr. Weinberger Manó, a Zsidó Párt szamosmegyei listavezetője kedden és szerdán ismét meglátogatta kerületének községeit és falvait, ahol újra kifejtette előttük minden zsidónak ama kötelességét, amellyel a Zsidó Párt és a zsidó listával szemben tartozik. Az utóbbi napokban ugyanis akadott néhány zsidó, aki a zsidó nép ügyének árulójává lett és Bethlenben a Zsidó Párt ellen fejtett ki agitációt. A helység zsidósága azonban öntudatosan elutasította a zsidó bérencek kísérletezését. Ha-

sonló sorsra jutottak Désen is, ahol senki sem akadott, aki meghallgatta volna őket.

Dr. Weinberger Manó felvilágosította a zsidó választókat, hogy senki sem akadályozhatja meg őket a népi akaratuknak megnyilatkozásában és hogy egyedül a Zsidó Párt hivatott a zsidó érdekek védelmére és minden zsidó önmagát becsüli meg, amikor a zsidó listára adja szavazatát. Szamosmegyei zsidósága zárt egységben sorakozik fel a Zsidó Párt zászlaja mögött.

A Zsidó Párt bánffyhunyadi ifjúsági szekciójának gyűlése

Huedin-Bánffyhunyadi, július 14. A napokban tartotta meg a Zsidó Párt bánffyhunyadi ifjúsági szekciója impozáns gyűlést, amelyen a zsidó ifjúság minden rétege részt vett. A gyűlést dr. Erdélyi Dávid lendületes beszéde vezette be, kifejtve az ifjúsági szekció célkitűzéseit és feladatait. Azután Grün Izsák, az ifjúsági szekció tartományi vezetőségének kiküldöttje tartott beszédet, amelyben kifejtette azokat az okokat, amelyek a Zsidó Párt megalakulásához vezettek, vázolva a zsidóság általános politikai helyzetét és munkára hívja fel Bánffyhunyadi zsidó ifjúságát. Ez után Porgesz Pál, a Zsidó Párt hunyadi tagozatának lelkes vezetője szólalt fel s tartalmas beszédében vázolta a zsidó ifjúság problémáit. A hallgatóság nagy lelkesedéssel fogadta a meggyőző szavakat. A továbbiak során dr. Erdélyi Dávid és Berger Menuchem szólaltak még fel, majd az ifjúsági szekció ideiglenes vezetésével és a közgyűlés előkészítésével Nasch Endrét, a propagandamunka irányításával pedig Kohn Jichakot bizta-

meg a gyűlés. A bánffyhunyadi zsidó ifjúság már eddig is odadó lelkesedéssel példás munkát fejtett ki a Zsidó Párt érdekében.

Portugália és Franciaország kereskedelmi szerződést kötöttek. Párizsból jelentik: Portugália és Franciaország kereskedelmi szerződést kötöttek, amelynek rendelkezései szerint Franciaország számos exportárujára előnyvámokat kapott.

Amerikában ugrásszerűen emelkedett a sertés ára. Londonból jelentik: Newyorki jelentés szerint váratlanul megdrágult a sertés ára, ami kissé enyhíteni fogja az értékesítési válsággal küzdő farmerek helyzetét. Az áremelkedés, mely hat hét óta tart s az utóbbi napokban ugrásszerű volt, csaknem háromszázmillió dollárral emelte az Egyesült Államok sertésállományának értékét.

A vá
Ha

Dr.

Bucur
Kelet t
idén há
a válas
Ilie Mo
tésével
Leon G
nisták,
ket eme
zók blo
getlen s
novicius
front e
most el
val a p
sikraszá
van kor
mokrata
támadás
blokkjár
gedték
lyenfor
li szava
leg meg

Elsőn
fel. A f
busztus
vos. A
legrégib
egyik n
nap két
szerül, a
ismer. A
kéletes
vezérnel
pulgub
Kérdés
zó nyila

— Mé
tömegek
ges osz
litikai
párt, de
kat bal
ciáldem
kal koll
reformo
nak meg
választó
meg, a
élesekke
csendőrs
mokráci
szerződés
a 8 órai
kaszüne
gyermek
talista e
tatkozot
ek segít
ugyanak
bukott

kai dem
nélkül e
Ezután
dr. Gele
krízis ne
melési r
kális m
termelő
re van s
vényhozó
képviselő
hogy a
tással va
tegekre,
tiv dolgo
a mi tör
vátásunk
lág telit
nia is m
lési rend

Ezután
nak a ké
ecsetelte
— A
el — mo
polgári
tulzot e
kommuni
hogy mi
vagyunk
csak az
lyok érde

A választások frontján

Három munkáspárt verseng a választásokon a proletár szavazatokért

A szociáldemokraták erős parlamenti frakciót akarnak, a függetlenek a munkásmozgalom egyesítéséért küzdenek, a kommunisták a börtönben ülnek

Dr. Leon Gelehrter és Ilie Moscovici nyilatkozatai

Bucuresti-Bukarest, július 14. (Az Uj Kelet tud.) A romániai proletáriátus ez idén három pártba tömörülve vesz részt a választásokon. A szociáldemokraták Ilie Moscovici és Lotar Radaceanu vezetésével, a független szociálisták dr. Leon Gelehrterrel az élükön és a kommunisták, vagy ahogyan politikai szervüket elnevezték, a falusi és városi dolgozók blokkja. A három párt körül a független szociálista párt a politikai élet noviciusa. Ez a párt, mely a munkásfront egyesítését írta zászlójára, most először lép önálló választási listával a politikai arénába. A függetlenek sikraszállásának e pillanatban valóban van konjunktúrája, mert a szociáldemokratákat a munkásság részéről sok támadás éri, másrészt, mert a dolgozók blokkjának választási listáját nem engedték benyújtani a választásokra. Ilyenformán a függetlenek sok szélsőbéli szavazatra számítanak és valószínűleg meg is kapják.

A független szociálista párt vezérének

Elsőnek dr. Gelehrter Leont kerestem fel. A függetlenek vezére hatvanéves, robusztus férfi és foglalkozásra nézve orvos. A román munkásmozgalom egyik legrégebbi harcosa és a szociális tanok egyik nagytekinélyű teoretikusa. Vasárnap két négyülésem is beszélt. Igen népszerű, akit minden munkás személyesen ismer. A tudós biztonságával beszél, tökéletes típusa az intellektuális munkás vezérnek. Jasiban, Bukarestben és Camplungban listavezető.

Kérdéseimre dr. Gelehrter a következő nyilatkozatot adja:
— Meg akarjuk valósítani a munkás tömegek egységét, a proletáriátus egységes osztyályát, hogy megszerezzük a politikai hatalmat. Pártunk baloldali párt, de szigorúan elkülönítjük magunkat balról, a dolgozók blokkjától. A szociáldemokraták mindig polgári pártokkal kollaboráltak és megelégedtek olyan reformokkal, amelyek csak papíron vannak meg. A titkos, általános és kötelező választójogot a prémiummal csufolták meg, a választási törvény ma a visszaélésekkel, terrorral, urnalopásokkal, esendőrszuronnal nem más, mint a demokrácia lábballal tiprása. A kollektív szerződéseket nem tekintik létezőeknek, a 8 órai munkaidőt és a vasárnapi munkaszünetet nem tartják be, nincs nő és gyermekvédelem. Az állam csak a kapitalista osztyályt támogatja, amj megmutatkozott akkor, midőn a munkanélküliek segélyezésére nem jutott pénz, de ugyanakkor milliárdokat fizettek ki a bukott bankok talpraállítására. Politikai demokrácia gazdasági demokrácia nélkül el sem képzelhető.

Ezután a gazdasági krízisről beszélt dr. Gelehrter és megállapította, hogy a krízis nem átmeneti, hanem a tőkés termelési rend végső válsága és most radikális megoldásokkal kell átmenteni a termelő rétegeket. Átfogó intézkedésekre van szükség és ezt csak olyan törvényhozás érheti meg, mely a nép igazi képviselőiből tevődik össze. Az a tény, hogy a gazdasági válság súlyos kihatással van a falusi és városi dolgozó rétegekre, alkalmas arra, hogy a produktív dolgozók egységét megteremtse. Ez a mi történelmi hivatásunk és ezt a hivatásunkat mi teljesíteni fogjuk. A világ telítve van szociálistákkal és Románia is megérett már a szociálista termelési rend részére.

Két párt között

Ezután a független szociálista pártnak a két munkáspárthoz való viszonyát esetezte:
— A szociáldemokratáktól az választ el — mondja —, hogy mi nem társulunk polgári pártokkal, nem követjük őket túlzott és állandó optimizmusokban, a kommunistáktól pedig az választ el, hogy mi a taktika és stratégia pártja vagyunk és nem fogadunk el utasítást csak az elveinktől és a munkásosztályok érdekeitől.

Ezután hangsúlyozta Gelehrter dr., hogy a párt jelenlegi fellépésének elsősorban demonstratív jellege van, mely a munkásság egyesülésének szükségességét demonstrálja.

— Egyébként a párt — fejezte be nyilatkozatát a függetlenek vezére — majdnem mindenütt letette a listát és a letartóztatások ellen a belügyminisztériumnál interveniált. A pártnak két hivatalos lapja van: a Proletarul Bukarestben és A proletár Kolozsvárt.

Mit mondanak a szociáldemokraták

A romániai szociáldemokrata párt, mely évtizedek óta áll fenn, csak az utolsó időben lendült fejlődésnek. A háború óta a párt gerincét Erdély és Bukovina képezi. 1927-ben a regáti szociáldemokrata szavazatok száma mindössze négy-

népüléti minisztériumot, valamint két alminisztériumot az ipari és közlekedési minisztériumokban. Arra az elhatározásra jutottunk, hogy a kormányon a jelenlegi körülmények között semmiféle eredményeket nem érhetünk el. Azt, hogy minden ellenérték nélkül, ingyen odaadjuk presztizsünket a kormánynak, arra nem vagyunk kaphatók. A választásokra való kartellre pedig úgy a nemzeti parasztpártnak, mint Sterének, a következő feltételeket állítottuk fel:

1. Általános politikai amnesztia.

2. A hadügyi költségvetés leszállítása.
3. A belügyi titkos rendelkezési alap (O. P.) törlése.
4. A munkanélküliek segélyezéséről szóló törvény.
5. A szociális biztosítási törvények egyesítése.
6. A bányák államosítása.
7. A bankok állami ellenőrzése.

— A kormány vezetőitől szóban feligéreteket kaptunk, de írásos megállapodást kötni nem akartak. A Stere párttal már készen állott a jegyzőkönyv, de a mandátumok elosztásánál nem tudtunk megegyezni.

Kijelentette Ilie Moscovici, hogy a jelenlegi parlamenttől nem vár semmit, mert az egy pártkormány parlamentje lesz, mely a prémium alapján kormányoz.

— Nagy és radikális reformokat — mondotta —, amelyek egyszer és mindenkorra megmentenék a dolgozó népet a gondtól és szenvedéstől, csak a szociálista parlament képes megvalósítani egy szociálista államban.

A dolgozók blokkjának vezéreit nem ke-restem fel. Ott nemcsak zárt, de szorongóan őrzött ajtókra is találtam volna... (dr. k. b.)

Nagy ünnepek előkészítésével várják Szovjet-Oroszországban Lloyd George látogatását

London, július 14. Moszkvában várják Lloyd Georgeot, akit Sztalin, Molotov és Litvinov fogadnának. Az angol államférfi oroszországi tartózkodása alatt több ünnepet rendeznének tiszteletére. A volt miniszterelnök moszkvai terv szerint turát lenne Oroszországban. Ellátogatna Ukrajnába és a Kaukázusba, valamint Leningrádba és környékére.

Délbraziliában megalakult a forradalmi ellenkormány

A forradalmárok remélik, hogy rövidesen átvehetik az egész országban a hatalmat. Vargas elnök nem akar meghátrálni a forradalmárok elől

London, július 14. Buenos Airesen át érkezett táviratok szerint a braziliai Rio Grande do Sul állam Lusi városában az ott állomásozó lovasezred csatlakozott a forradalomhoz s kiverte a városból az összes polgári hatóságokat. Minas Geraesben uccai harcok folynak. Sao Paolóban Lopez tábornok vezetése alatt megalakult az ellenkormány, a melyet Brazília déli részének államai Santa Catarina, Minas Geraes, Parana, Matto Grosso elismertek. A forradalmárok remélik, hogy rövidesen egész Brazília felett átvehetik az uralmat.

A riodejaneirói kormány nemzetközi hajózási zár alá helyezte Santos kikötését.

tőjét. Vargas elnök kijelentette, hogy nem hátrál meg a forradalom elől, de nekik módot kíván nyújtani arra is, hogy a polgárháborút még most bántatlanul feladhassák. A riodejaneirói kormány flottája utban van dél felé, hogy a kikötőket blokádnak alá helyezze. Brazília északi részében bevezették a táviratcenzurát. A déliek előretöréséről semmi híradást nem lehet a külfölddel közölni. Több braziliai városban uccai harcok vannak a kormány hívei és a forradalmárok között. Utóbbiak mintegy hatvanezer főnyi haderő felett rendelkeznek, van erős tüzérségük és ötven hadirepülőgépek.

Ezrekre menő tömeg kísérte utolsó útjára dr. Jordán Sándor szatmári főrabbit

Dr. Danzig Sámuel máramarosszigeti, dr. Nébel Ábrahám nagy-szalontai főrabbit és Klein Ignácz szatmári rabbi bucsuztatták dr. Jordán Sándort

Satmar-Szatmár, július 14. (Az Uj Kelet tud.) Ma délután négy órakeretették el örösi részvét mellett dr. Jordán Sándor szatmári főrabbit. Mint egy hetezer ember vonult fel a hatalmas temetési menetben, amely utolsó útjára kísérte a szatmári statusquo hitközség neves főrabbiját.

Szatmár város képviselőjében dr. Barbul Gavril és Teodor Popa tanácsosok jelentek meg hivatalosan, míg az ortodox hitközség vezetőségét Guth Sándor elnök és Frankl Mihály képviselték. Az egyházak részéről Szabó István római katolikus nagyprépost, Dragos Aurél görög katolikus esperes és Sárközi Aurél református lelkész vettek részt a temetésen. De ott láttuk Szatmár összlakosságának minden rétegét és az összes zsidó és nemzsidó testületek reprezentánsait Jordán Sándor főrabbi koporsója körül.

A temetés a statusquo hitközség nagytemplomában vette kezdetét Wald József főként és kórusának gyászimájával, majd Klein Ignácz szatmári rab-

bi bucsuztatta el a nagy halottat mélyen megható német beszédben. Ezután dr. Danzig Sámuel máramarosszigeti főrabbi lépett a szószékre. Megrázó erejű német beszédben érzékelte a szatmári zsidóság nagy gyászát és méltatta az elhunyt főrabbi kiváló egyéniségét, valamint három évtizedes áldásos működését.

Dr. Nébel Ábrahám nagyszalontai főrabbi magyar beszédben vett bucsut a halottól és rámutatott arra, a nagy vesztésre, amely a szatmári főrabbi elhunytával szakadt az erdélyi rabbikarra. Majd az elhunyt főrabbi tiz legbensőségesebb híve vállára emelte a koporsót és elindult a végeláthatatlan menet a szatmári zsidó temető felé. Az uccákon, amelyeken a temetési menet áthaladt, az üzletek lehúzták redőiket és az egész város magán viselte a gyászos temetési hangulatot. A temetőben dr. Fischer József szatmári ügyvéd bucsuztatta el a statusquo hitközség nevében az elhunyt főrabbit.

Haja úgy hullik, mint ősszel a falevél,

ha nem ápolja kellő időben az erre alkalmas szerrel. Ha fésülködés közben haja csomókban marad a fésű fogai között, ez annak a jele, hogy haja és fejbőre sűrűs és alapos ápolásra szorul. A felesleges zsír befedi a hajgyökereket, elzárja a táplálástól és ezáltal a haj kihullását okozza.

Ennek a hajbetegségnek a neve Seborrhoea és biztosan elhárítható a

PIXAVON és Pixavon-Shampoo

állandó használatával.

A PIXAVON-t és a PIXAVON-SHAMPOON-t évtizedek óta klinikailag kipróbálták és a legelső szaktekinélyek ajánlják.

A folytonos ápolás Pixavonnal megakadályozza a hajhullást és a koporképződést, erősíti a fejbőrt, egészségessé, széppé és fényessé teszi a haját, úgy hogy könnyen és fáradság nélkül lehet fésülni.

ezzer volt, 1928-ban már 8 ezer, 1931-ben pedig már 12 ezerre emelkedett. A mostani választásokon a regátból 20-25 ezer szavazatra számítanak a regáiban, mert a falvakon a párt népszerűsége folyton nő. Az egész országban 120 ezer szavazatra és 10-11 mandátumra számítanak a szociáldemokraták. Biztos mandátumra számítanak: Horodniceanu Prahovában, Ilie Moscovici Bacauban, Titel Petrescu Tulceában, Mirescu Ismailban, Radaceanu Cernovitzban, Roznoaveanu Suceavában, Gherman Carasban, Flueraş Szilágyban, és Lucian Szamosban, valószínű kerület még számaukra Catatea Alba és Balti.

Munkatársunk csak Ilie Moscoviciot találta otthon a párcvezérek közül, mert a többiek választási körúton vannak. — A kormány — mondja a szoc. dem. vezér — kollaborációt ajánlott fel a szociáldemokrata pártnak a kormányban való részvétellel és felajánlotta a

Ahol még mindig muzsikál a mult...

Bolyongás az ősi velencei ghejtóban, ahol a középkor óta nem változott meg a házakon még egy ablakdeszka sem

Venezia, 1932. július elején, Talán huszadszor vagyok a lagunák és művészetek városában és nem röstellem bevallani, hogy az idén néztem meg először az akadémiát. Más ember szövegére ilyen intim vallomást írásban megtenni, én nem találok semmit abban, hogy töredelmesen beismerjem: engem itt is, mint mindenütt, jobban érdekel a mai élet, mint a muzeumok történelme. És azt se röstellem bevallani, hogy az akadémián Tintoretto és Rafael örökértékű műalkotásai mellett két kép ragadta meg leginkább a figyelmemet. Az egyiket Giambattista Piazzetta festette 1682 és 1754 között — mert az olasz piktor ekkor élt — és ezen a képen legjobban tetszett nekem egy karcsu velencei démon, aki pincsikutyát tart a hóna alatt. L'indovine a címe a képsztellnek, amely ebben a korban készült, amikor a piktorok a női ideált inkább a mollett aszsonyságokba keresték. Pufókarcu anyagok kergetőznek Rubens vázsnain és Rafael szentjeinek is jól kifejezett muszkliai vannak. Nos, a Giambattista Piazzetta kissé dekoltált ruhájú asszonya úgy tekint le ránk a kétszázszentős vásznonról, mint a Lidó elegáns etablissementjainak modern hölgyei. Ugyilátszik, a japán pincsi már abban az időben is divat volt és módi volt az is, hogy a dának kedvence kutyájukat a hónuk alatt tartották. Még csak a ruza se hiányzik a kutyás nő mosolygós ajkáról. Ebben az időben már nem égették el máglyán a boszorkányokat.

Es a hosszunevű talján piktor képe mellett a huszonkettedik teremben van aztán egy másik festmény is, sajnos, nem jegyeztem fel a nevét annak a piktornak, aki ezt festette. Talán azért, mert ezen a képen nem mosolyog rám kifeszett ajku, hóna alatt pincsikutyát szorongató, dekoltált ruhájú középkori démon. Egbenyuló magas házak sorakoznak ezen a festményen egymás mellé keskeny kanális partján és vékony spárgán, amit az egyik ablaktól feszítettek ki a másikig, különböző fehérenemű szarad. Ciszterna áll a házak előtt és ijedt tekintetek kandikálnak ki a szűk ablakok rácsa mögül. Vékony napugár szánt a házak falán és szinte hallom elnyújtott kiáltását a gondolásnak, aki keskeny jóságát ott kormányozza el a szűk kanálison, a tarka házak között. Ezt a képet — véltlenül az évszámra pontosan emlékezem — 1616 tájéka festették és a vászon a velencei ghejtóban készült. Abban a ghejtóban, ahol már 1200 tájéka laktak zsidók.

Ma, amikor 1932-t írunk, pontosan és változatlanul ugyanolyan a velencei ghejtó, mint amilyennek az én piktorom azt háromszázéve esztendővel ezelőtt látta. Talán még a falak lehulló vakolata is hullott már akkor és a betört ablaküvegeket se cserélték ki újjal a keskeny sikátorokban.

Valahányszor a lagunák városát járom, az első utam mindig a régi ghejtóba vezet. És aztán nincsen nap, hogy el ne csavarogjak a szűk utcák egymásba torló labirintusában. Meghitt barátom is akad itt szép számmal, sőt az idén egy keresztifura is tettem szert. Régi barátom: Aboaf Angelo, hordár és alkalmi munkás engem tisztelt meg azzal, hogy a fia komájának felkérjen, én asszisztáljam a legifjabb Aboaf névadási ceremóniájában és így most már rokonai kapcsolatok is fűznek azokhoz az öreg házakhoz, ahol reggel és este, a déli nap rekkenő hőségében és ebéd után a miniatűr gelattériák alig rófnai terraszán a maga búbajos melódiáival a szívébe muzsikál a mult...

Mennyire fura játéka a véletlennek, hogy éppen Itáliában, ahol időtlen idők óta eltűntettek mindenfajta válaszfalt zsidók és nem zsidók között, ahol még csak hírből sem ismerik az antiszemizmust, maradt meg épségben és változatlanul a régi ghejtó. Ott, ahol a ghejtó falát már régen ledöntötte az emberek szívében a felvilágosodottság, épségben maradtak ránk azok a házak, ahol egykoron nem lakott más, csak zsidó, de ahol ma békésen fér meg egymás mellett ennek a városnak minden felekezeti polgára.

A San Marcusig kell elmenni vapo-rettoval — az indóház előtt ez az utolsó állomás a Canale granden, — aztán ke-

resztül kell menni a Rio terra San Leonardon és máris a ghejtónál vagyunk. Három ghejtó is van Veneziában. A ghejtó vecchio, a ghejtó nuovo és a ghejtó novissimo. Az ember persze azt híné, hogy a ghejtó vecchio a legöregebb ezek között, pedig nem így van. Aminthogy Lussinpiccolo is sokkal nagyobb, mint Lussingrande, azonképpen a ghejtó nuovo sokkal öregebb, mint a ghejtó vecchio. Keskeny tér, jobb és baloldali öt zsidótemplom áll a házak között. Az egyik, a levnatei, a legöregebb, az ugynevezett spanyol templom a Spanyolországból idemenekült zsidók építették a tizenötödik század vége felé, két német és az olasz templom már az újabb kor alkotásai, de azért ezek is megvanak kétszáz esztendősek. Ma voltaképpen csak az egyik templomban tartanak rendes istentiszteletet, a velencei zsidóknak — akiknek a száma mindössze alig kétezer — egy templom is elegendő.

Ötszáz személy lakik a ghejtóban, amey kétszázéve még a különben érdekes Veneziának is egyik legérdekesebb látványossága. Miért? En úgy érzem, hogy csak azért, mert semmit, de semmit se vesztett régi varázsából. Este azonban nem szabad elmenni ide, akkor villanylámpák égnek a sikátorok fordulóinál és a villanylámpa vakahogyan nem illik a középkor komor hangulatához. Napnyugta felé kell ide elsietni, olyankor, amikor lefelé bukik már a nap vörösen izzó korongja és az evezőcsapásoktól halkán csobogó kanálisok egymás mellett meghúzódó keskeny házainak falán vékonyan szántanak bágyadt csikokat a nap eltévedt sugarai. Ilyenkor kelnek szomorú, tompa elágiák a megtorpanó házak vízbe vesző szürke, zöld meg sárga falaiból, ilyenkor csap meg benünk egy pillanatra szele anak a kö-

zéporknak, amely Hispánia partjairól elkergette a zsidókat, amely szegényté tette Spanyolországot és hatalmassá Velencét...

Van valami igazság abban, ahogyan Aboaf Angelo mondja nekem:

— Csak a szegény zsidók élnek a ghejtóban, a gazdagok mindig a Piazza San Marcon laktak...

De azok is innen kerültek ki. Ez a ghejtó adta legértékesebb embereit Veneziának. Manin kormányának két felejt-hetetlen emlékü miniszterét: Isacco Pasaro-Maurogonatot és Leone Pincherlet, emlékeiket márványba faragott sorok hirdetik a késő utókornak. Innen indult el az egyetemek katedrája felé sok-sok tehetség és ebből a ghejtóból finanszírozták a keresztes háborúk pénzben megszoruló fejedelmét. Még András magyar király se jutott volna el Jeruzsálembe, ha a Rialto partján a velencei zsidók nem adtak volna neki pénzt a továbbutazáshoz. A bölcsök itt ringtak — ha ugyan tellett bölcsőre —, de a skarlátvörös talárok már ott feszengtek a dogek palotájában.

Keskeny rács az ablak keresztfáján, lelakotolt ciszternák a miniatűr tér közepén, maszatos gyerekek a kut márványvályuja körül, gyerekasszonyok hófehér arcu csecszopókkal a karjukon, félnék tekintetek a rácsok mögött, lehulló vakolat a házak tarka falán, fodrozódó szürke víz a keskeny csatornában, ahol akárcsak Charon a Styxen, némán és komoran evez a csonakos, bezárva tartott kapuk, hatan egy szobában, vékony spárgán leeresztett kosarak, amibe pénzt tesz be az, aki leengedi a negyedik emeletről és zöldséggel tölti meg a boltos, aki évszázadok óta ismeri a kereskedelemnek ezt a fajtáját, a kávéházak előtt sasorru, tépett ruhájú szomorú emberek, ősi melódiák nekünk, idegen akkordjai a régi zsinagógákban: ez a velencei ghejtó ma, ez volt négyszáz esztendővel ezelőtt és ez lesz négyszáz év múlva. Ennek a darabka világnak talán sohasem is volt jelene, mindig csak a multja muzsikált.

De ez a muzsika szívbe markoló és megremegetti a lélek hurjait.

Akit elvisz a sorsa a lagunák városába, ne felejtse el elmenni a ghejtóba...

P. J.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Szeretem a csolentet és az Uj Keletet — mondja Salamon Béla, akit zsidóul Berl Dof Den Mesilem-nek hívnak

Cluj-Kolozsvár, július 14. (Az Uj Kelet tud.) Salamon Béla, az ő tekintélyes, szinte szabályos négyszögű fejével és szájaiban a szívrall pontosan úgy néz ki, mint a karrikatúrákon. Előtte az asztalon a kapaciner földi maradványai és a menetrend, melyből a tura következő állomásait olvassa ki. Pont úgy néz ki, mint-ha vigéet alakítana a közönség előtt.

MEGOLCSULT AZ AUTOBUSZ

Auto-Transport S. A. Auto-Modern S. A.

Leszállított nyári tarifája

Cluj—Gherla	tour-retour	90
Cluj—Dej	tour-retour	120
Cluj—Bistrița	tour-retour	250
Cluj—Tg. Mures	tour-retour	300
Cluj—Reghin	tour-retour	320

Clujról indul		Nyári menetrend	Clujra indul vissza	
Reggel	Délután		Reggel	Délután
6	3	Cluj—Moci—Sarmasul—Tg-Mures	6	3
	4	Cluj—Moci—Sarmasul—Reghin	5.45	
	4	Cluj—Moci—Sarmasul—Mare	6	
6	6	Cluj—Gherla—Dej—Bistrița	6	3
12	6:30	Cluj—Gherla—Dej	7.15	2:30
	6	Cluj—Panticeu	6	
	6	Cluj—Bonțida	7	

Számozott jegyek cluj jegypénztárunknál elővételben is kaphatók. Telefonon fentartott helyeket előjegyzésbe veszünk. Dejről Baia-Mare, Sighet, Jibou, Târgu-Lapusulra azonnali összeköttetés. TELEFON 551

— Apropoz zsidó — mondjuk —, azt hallottam, hogy ön cionista.

— Ezt nem tudom, de annyi bizonyos, hogy jó zsidó vagyok. Máramaroszigeten a Jidische Presse munkatársa nagyon meg volt hatva, mikor elolvastam héber betűkkel nyomtatott intervjumot. Ugy is írta, hogy: Berl Dof ben Mesilem nyilatkozik... Mert engem így hívnak: Berl Dof ben Mesilem... Nagyon szeretem a csolentet és az Uj Keletet régen olvastam. De most hiányzanak belőle a Salom Alejchem novellák, amiket nagy élvezettel olvastam akkoriban. Aztán meg cionisták írják és 1921—22 óta, tetszik tudni, Héjjasék óta én is érzem, mennyire más lehet az, saját ország, egészséges fajta...

Zsidó művészekről, művészek érvényesülésétől beszélgetünk:

—Nincs az már Pesten, ami azelőtt volt. Még talán a Nemzetiben nem engednek zsidót fellépni, de már az Operában mindenki zsidó. Relle Gabi, Székely Miksa, Alpár Gitta, a legújabb nagyságok, mind zsidók. Színház nem is élhet meg zsidó művész nélkül, mert a zsidó az született színészfajta. A világ legjobb színészei zsidók.

Salamon Béla legsebezhetőbb oldala: a Hungária, Salamon Béla, a lelkes sportember fanatizmusával imádja a Hungáriát.

— Tudtam, hogy ezt szememre hányják Erdély minden városában engem, nekem felelősségre a Hungáriáért. De amikor én még az MTK ifjusági intőzője voltam, az más volt, akkor még volt stilus, akkor még nagy futballt játszottak Pesten. Azóta semmi sem maradt, nincs egészségesség a játékelőfogásban...

Salamon Béla a menetrendet bujja, ma este lesz az utolsó kolozsvári előadás, aztán Marosvásárhely. Déva és hazatagnak. Szerencsés utat kell hát kívánni Salamon Bélának. (—lay)

A Magyar Színház heti műsora

Péntek este fél 10 órakor: Salamon Béla és társulatának utolsó és bucsufellépte. Sorozatsz. 263.

Színház-Mozgó műsora

Péntek fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órakor:

Szombat fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órakor:

Vasárnap fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órakor:

Hétfőn fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órakor:

Hangos attrakciós premier! A Győzedelmes karaván, vad-nyugati történet 10 felvonásban, a főszerepekben: Fay Wray és Richard Arlen. Hangos Micky-Maus burlesk. Helyárak: 10, 20 és 30 lej.

Vasárnap d. e. 11 órakor: Matiné! A Győzedelmes karaván, hangos vad-nyugati történet 10 felvonásban, a főszerepekben Fay Wray és Richard Arlen. Hangos Micky-Maus burlesk. Helyárak: 10, 20 és 30 lej.

AZ Opcra-Mozgó műsora

Péntek fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor:

Szombat fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor:

Vasárnap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor:

Premier. Nagy vigjátékláger, németül beszélő hangosfilm: Felfordult világ. Főszereplő: Vlasta Burian. Helyárak: 10 és 20 lej.

APRÓ HIRDETÉSEK

Friss fosztott és fosztatlan libatoll eladó. Cim a kiadóban.

Női fehérneműt, női felső ruhát olcsón vállalok, házhoz is megyek. Pollák Lenke Rudolf ut 7.

Naponta frissen fejt kóser tehén- és bivalytej (házhöz szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és turó kapható Schwartz Ignácánál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

HÍRBEK

— Ma életbelép a román-osztrák clearing egyezmény. Bécsi telefonjelentésünk szerint ott ma délben aláírták a román-osztrák clearing egyezményt, mely ma, július 15-én már érvénybe is lép.

Csatornaárokba zuhant egy luxusautó. Ma éjszaka különös autószerencsétlenség történt a Zsidótemető utcában, ahol már hosszú idő óta folynak a csatornázi munkálatok. Az út közepén egy veszedelmes mély árok húzódik, de ennek ellenére egész éjszaka egyetlen villanylámpa sem ég az utcában. Ma éjszaka az 1050. számú kolozsvári luxuskocsi belezuhant a másfélméteres árokba és összeroncsolódott. Ugyanis az autónak az ucca elején elromlott a lámpája s így a kocsit az árokba vezette a soffőr, aki egyébként csak könnyebb zuzódásokat szenvedett. A vizsgálat megindult abban az irányban, hogy kit terhel a felelősség.

— **Szimfónia az influenzáról.** Londonból jelentik: D. E. MacLoughlin hamiltoni (Ontario állam) zeneszerző „Influenza” címen szimfonikus költeményt írt, amelynek tételei az influenza tüneteit érzékeltetik. Az első tételben a fafuvók fel- és lefelé száguldó gyors crescendo futamai a hátgerincen végigfutó borzongást ábrázolják. A második tétel hosszú, kitarított akkord-disszonanciái, a főfájás gyötrelmeinek benyomását változtatják, majd a vonások és az oboa olvadékony dallamai hozzák az izadás témáját, azután az összes tünemények hatalmas „delirium-erescedő”-ban egyesülnek és végül a finálé a teljesen legyengült, megviselt lábadozó beteg porréját adja.

— **Nyári táncestély a Haggibbor tenispályán.** Folyó hó 16-án, szombat este fél 10 órai kezdettel nagyszabású nyári táncestélyt rendez a Haggibbor teniszszakosztálya C. Victoriej 117. sz. alatti tenispályán. A kolozsvári sportársadalom nagy élménye lesz ez a nyári táncmulatság, amely iránt városzerte óriási érdeklődés nyilvánul meg.

— **May Károly emlékerdőt kap.** Berlinből jelentik: A serdülőkorbeli gyermekek kedvenc írója, May Károly, akinek kalandos regényeit, Shatterhandról és Winettonról oly szívesen olvastuk — mint a német lapok írják — emlékerdőt kap Drezda városa mellett, a híres „Shatterhand villa” szomszédságában. Nemrég volt May Károly halálának huszéves évfordulója és ez alkalommal a szász kormány képviselőinek jelenlétében hetven platánt ültettek — az író életévének számát szimbolizálva — öt forrás szeli keresztül a ligetet, öt világ rész jelképeként, ahova May Károly bő képzelete elvezette az olvasót. A kis erdő közepén egy szív alakú tó van, amely a haldokló Winetton utolsó szavait örökíti meg: „Ez a tó olyan, mint a szívem.” Egy kis tisztáson emlékkő emelkedik May Károly nevével, hogy hirdesse hosszú időn át a kalandos sorsu, hányattott életű, de tiszta szívű író emlékét.

— **Chevalier vendége.** Párizsból jelentik: A francia Riviéra rendőrsége letartóztatott egy Charles Henri des Rieux nevű huszonéves joghallgatót, aki két hét óta hivatalos vendégként lakott Maurice Chevalier fényűzően berendezett antebesi villájában. A különös vendégnél kommunista tagsági igazolványt találtak.

— **Beiratás az oradeai „Dr. Kecskeméti Lipót” izr. liceumba.** A liceum vezetősége felhívja az intézetbe első ízben beiratkozni kívánó, valamint a már itt járt növendékek figyelmét, hogy felvételei kérvényeiket már most, de legkésőbb aug. hó 5-ig a liceum igazgatóságánál (Str. Gheorghe Baritiu) személyesen, vagy posta útján nyújtsák be. A tandíjat a liceum vezetősége aug. hó második felében fogja az általános viszonyoknak és a szülők egyéni körülményeinek figyelembevételével megállapítani. Az első ízben jelentkező tanulóknak felvételi kérvényükhöz iskolai, születési, újraoltási és állampolgársági bizonyítványt kell csatolni. Ugyanezen alkalommal felhívjuk a vidéki szülők figyelmét arra, hogy gyermekeiket Szilágyi Adolf liceumi tanár internátusában helyezhetik el (Str. Delavrancea, Ritoók Zs. ucca 17., ahol szigoruan rituális ellátást és tanulmányaikban szakszerű előkészítést nyerne. A felvételi kérvény uralpja a liceumban, vagy az internátusban kapható. Az igazgatóság.

A Zsidó Párt felhívása az összes erdélyi megyei tagozatokhoz

A Zsidó Párt erdélyrészi tartományi vezetősége ezton hívja fel az összes megyei szervezetek elnökét, hogy

1. Haladéktalanul gondoskodjanak, hogy románul tudó bizalmiférfiak delegáltassanak minden urnához az egész megye területén.
2. A választások befejezése, illetőleg a megyei szavazatok összeszámlálása után azonnal közöljék telefonon az eredményt a tartományi vezetőséggel (dr. Klein Miksa ügyvédi irodája, telefonszám 4-16.), amely vasárnapról hétfőre virradó éjjel állandó permanenciában lesz.
3. Minden a választással összefüggő sérelmet, vagy a zsidó választók bármilyen akadályoztatását telefonon azonnal jelentésük központi irodáknak, hogy a tartományi vezetőség idejében gondoskodhassék orvoslásról.

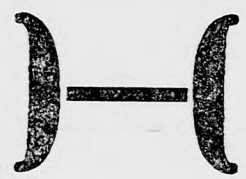
Az Országos Zsidó Párt erdélyrészi tartományi vezetősége.

— **Elhalasztották a Pamfil-Cociman per főtárgyalását.** A kolozsvári tábla első szekciója három napon keresztül tárgyalta Pamfil egyetemi tanárnak és Cociman Aurélnak az Universul kolozsvári szerkesztőjének országzerte ismert sajtóperét. A táblai tárgyaláson egynehány kolozsvári egyetemi tanárt hallgattak ki, majd a főtárgyalás folytatását szeptemberre halasztották.

— **Ismét egy papot vádolnak államellenes izgatással.** A kolozsvári törvényszék harmadik szekciója ma kezdte tárgyalni Kovács István györgyfalvi római katolikus pap államellenes izgatási perét. Kovács Istvánt egy kolozsvári tisztviselő jelentette fel, akinek a társaságában a vádlott ittas állapotban lévő felelőtlen kijelentést tett. Tanuk hiányában a tárgyalást elhalasztották.

— **Bizonnyíték hiányában felmentettek egy ifju munkást.** Málnás János kolozsvári ifju munkás államellenes izgatás vádjával állított csütörtök délelőtt a kolozsvári törvényszék elé. A vád szerint Málnást egy évvel ezelőtt fogta el Marpozan komiszár a Központi szálloda előtt, ahol egy másik munkással együtt feltűnt a cirkáló detektíveknek. Málnást, aki nem tudta igazolni magát a detektívek bevitték az első kerületi rendőrségre. A rendőrségen egy csomó röpiratot és egy pár kommunista folyóiratot találtak a Málnás zsebeiben, amit ezért az ügyészség vád alá helyezett. A tárgyaláson kitűnt, hogy Málnás a röpcédulákat egy ismeretlen embertől kapta és azokat nem osztotta szét senkinek s így bizonyíték hiányában felmentették az államellenes izgatás vádjáról.

Váltsa ki sürgősen választói igazolványát!

Ez a Zsidó Párt jele! A zsidó egység szimbóluma! Minél nagyobb ez az egység, annál súlyosabb a zsidó képviselő ereje.

Minden zsidó önmagát becsüli meg, amikor a zsidó listára adja szavazatát!

— **György angol király szentesítette az Irország elleni megtorló vámkörrel szóló törvényt.** Londonból jelentik: György király szentesítette az Irország elleni megtorló vámkörrel szóló törvényt. A kincstári hivatal most rendeletet adott ki, mely péntektől számított érvénybe lép. A törvény értelmében az Irországból behozott vágómarhákra és más háziállatokra, valamint a vajra, tojásra, a sertés-, szárnyas- és más husokra.

— **Eljegyzés.** Lebovits Eszterke Szatmár és Izsák Árpád Bicsad jegyesek.

— **Mánuel könyvtára.** Londonból jelentik: II. Mánuelnek, a most elhunyt portugál exkirálynak több ezer kötetes értékes könyvtára, amelyben igen sok középkori kézirat és unikum is van, a portugál állam öröklé.

— **Ha valaki azt állítja, hogy korpás a feje és semmi hátránya nem származik belőle, úgy az nyugta előtt dicséri a napot!**... mondja egy híres hajszpecialista. A korpa elodja egy hajhullást, mely Pixavon rendes használata által megakadályozható.

— **Felhőszakadások Francia- és Németországban.** Párizsból jelentik: Marcellen és környékén felhőszakadás és vihar pusztított. Az alacsonyabban fekvő városrészekben több régi ház összeomlott. Az utcákon patakokban folyt a felhőszakadás vizára. A közúti közlekedés megszűnt. A környék mezőgazdaságának jelentős károkat okozott a vihar. Németországban Neustrelitzől Roskig, Mecklenburg Schwerinben hatalmas felhőszakadások voltak. Württemberg több pontján is igen viharos volt az időjárás.

— **Körözölve a mozdonyban.** Bécsből jelentik: A berlini rendőrség intézkedése re 180 berlini mozdonykocsiszínházban vetítették Erich Markgraf hírhedt betörő körözölveletét és fényképét és 200 márka jutalmat tűztek ki kézrekerítőjének. A filmkörözölés eredménye is volt, amennyiben két óra alatt bizalmas feljelentés alapján elfogták a betörőt.

— **Ragyogó fehérségű fogak.** Ugyan nem máról holnapra, — mert ez ártalmas lenne a fogak zománcának, — de állandó használat esetén, a **Pebeco-fogpaszta** által ragyogó fehérséget biztosíthat fogainak. A fehér fogak széppé teszik az arcot.

— **Az angol delegáció elutazott az ottawai világbirodalmi konferenciára.** Londonból jelentik: Az angol delegáció elutazott az ottawai világbirodalmi konferenciára. Vezetője Baldwin s a delegációban rajta kívül még a kormány hét tagja vesz részt.

— **Papen kancellár Neudeckben pihen.** Berlinből jelentik: Von Papen kancellár Neudeckbe érkezett, ahol az elnöki nyaralóban 3 napot fog tölteni. Vele utazott Keletporoszországba Gayl báró birodalmi belügyminiszter is, aki azután folytatta útját Königsbergbe.

— **Vilmos excsászár augusztus másodikán vissza akar térni Németországba?** Párizsból jelentik: Az Echo de Paris Vilmos excsászár környezetéből szerzett értesülést közöl, mely szerint az excsászárnak szándékában lenne augusztus másodikán, a világháború kitörésének évfordulóján visszatérnie Németországba.

RAPRÓL NAPRA

Conney Island nyaralótelepén hatalmas tűz pusztított. Két ház-sor gyönyörű nyaraló teljesen elhamvadt s a tűz átterjedt a harmadik ház-sorra is. Az oltás óriási apparátussal folyik.

Laval közelében egy trappista-apáca kolostorban három apáca életét vesztette a szennyvízgödör tisztogatása közben feltörő mérges gázoktól.

Aleppóban Hazuah mohamedán temetői sírásó megérte 114. születésnapját. Az aggastyán három év híján 100 esztendeje ized szomorú foglalkozását. Hazuah még teljes szellemi és fizikai frissességnek örvend s naponta 6—8 órát dolgozik a temetőben.

Jeritza Mária október végén átutazik Amerikába, ahol 39 hangversenyt fog adni s márciusban visszatér Bécsebe, ahol Wagner-operákban fog énekelni.

Londonban 17 színház az óriási hőség miatt e héten idő előtt bezárta kapuit. A legsikerültebb darabok bevételei is minimálisak a még játszó színházakban.

— **Az orthodox központi iroda új helyisége.** Az erdélyi orthodox zsidó központi iroda új helyiségebe költözött. Az iroda címe: Strada Aurel Vlaicu (volt Bánffy ucca) 2.

— **Löwy Bella és Rosenblatt Rózsi együttes szombat esti hangversenye iránt általános érdeklődés nyilvánul meg.** A katolikus gimnázium szinpadán a legszébb olasz dalok és operáriák csendülnek fel szombat este és a közönségnek élményben lesz része az előadáson. Műsor Lepagenál jegyezhető elő.

— **Nemzeti szociálista elnököt választott Mecklenburg tartománygyűlése.** Berlinből jelentik: Mecklenburg-Schwerin tartománygyűlése, amelyben a nemzeti szociálisták abszolút többségben vannak, a nemzeti szociálista Kruegeret választotta elnökévé. Az egész elnökség hitleristákból alakult meg. A többség miniszterelnökké is nemzeti szociálistát választott Grantzo személyében. A kormány másik tagja is nemzeti szociálista. A német nemzetiek a nemzeti szociálista lista mellett adták szavazatukat.

— **A gyufagyári tisztviselők sikkasztási pere a kolozsvári törvényszék előtt.** A kolozsvári törvényszék negyedik szekciója csütörtökön délelőtt kezdte meg a kolozsvári gyufagyár tisztviselői bűnyűének főtárgyalását. A mai tárgyaláson Kornis, Florea, Kis, Sfadlea, a gyufagyár tisztviselői ültek a vádlottak padján, akik a vádirat szerint kétmillió lejvel károsították meg a részvénytársaságot. A kétmillió lej hiányt mult év júniusában fedezték fel és a gyufagyár Schnitländer Salamon főtisztviselőre hárult, aki állítólag két vagon gyufát szállított Gyulafehérvárra. Annakidején a rendőrség kihallgatta a meggyanúsított tisztviselőket és a vallomások alapján kiderült, hogy csakugyan történtek visszaélések a gyufagyárban, ha nem is vagontételekben, de tíz-husz skatulya gyufa erejéig. A mai tárgyaláson a védelem részéről dr. Dunca Jenő és dr. Nistor Virgil kifejtették álláspontjukat, mely szerint a régebbi időkben szokás volt, hogy a gyufagyár tisztviselői az év folyamán néhány skatulya gyufa erejéig tantiemben részesüljenek. Amennyiben a tisztviselőnek tantiemre nem volt szükségük, úgy az árut, mint saját tulajdonukat tetszésük szerint eladhatták. Ezzel magyarázza a védelem a felmerült hiányt, valamint a gyufagyári tisztviselőknak a rendőrségen tett vallomásaikat. Ezek után kérte a védelem a tárgyalás elhalasztását, valamint Schnitländer Salamon és még egynehány tanunak a megidőzését. A törvénysek elfogadta a védelem kérését és a tárgyalást október 11-re halasztotta.

Arverési hirdetés

F. hó 18-án d. u. 4 órakor a Tricotaj Pap ucca 38. sz. alatti gyárhelyiségében Cosma János kir. közjegyző közbenjöttével 43 drb furdóresz kerül arverés alá. Lido Evelyn Craiova-i cég terhére. Kikiáltási ár 4000 lej.

UJ KELET Legújabb hírek

Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi szózata Románia zsidóságához

"Minden zsidónak nyugodt lelkiismerettel ajánlom, hogy a Zsidó Pártra szavazzon"

Oradea-Nagyvárad, július 14. (Az Uj Kelet tud.) Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi, a Zsidó Párt biharmegyei listájának vezetője, aki családi gyász miatt távol kellett hogy tartsa magát a választási előkészületek munkájától, ma érkezett vissza Nagyváradra, és nyilatkozatot adott a zsidó sajtónak, amelyben a következőket mondotta:

— A Zsidó Párt olyan programmal rendelkezik, amely a közös zsidó érdekek védelmét tűzi ki céljául. Ezért egyetemes magába az ország minden zsidó rétegét és irányzatát, amely magasabbrendű zsidó célokat küzd. A Zsidó Parlamenti Klub eddigi működése garanciát nyújt erre. A múlt évi választásokon minden nagyobb előkészület nélkül az egész ország zsidósága, de különösen a vallásos zsidóság hangulata a Zsidó Párt mellett nyilatkozott meg hatalmas többségben. A Biarmegyében leadott 2600 és az Erdélyben elért 25 ezer zsidó szavazat kétségtelenül ezt igazolja. Egészen természetes, hogy nekem répen mellett van a helyem. Egyetlen politikai párt sem nyújtotta az utóbbi évek fájdalmas eseményei közepette azt a védelmet a zsidóságnak, mint a melyet a Zsidó Párt nyújtott.

A Zsidó Párt megalakulása alkalmazkodást jelent az új viszonyokhoz az új hazában. A hozzácsatlakozás nem jelent hátrétegetést a múlttal szemben. De jelenti a zsidóság életérdekeinek felismerését, loyális meghajlást a történelmi magasabb erők által megszabott irányvonalra előtt. Azok a programpon- tok, amelyeket a Zsidó Párt maga elé tűzött, olyanok, hogy azokat minden be- értelesen gondolkodó, népéért és vallá- sáért aggódó zsidó ember magáévá te- heti.

— A teljes szabadság és egyenlőség, egy egyéni, mint népi életünk kiélésé- re, a zsidó élet és vagyonszövetség kö- vetése az antiszemita propagandának törvényes szankciókkal való betiltása, hitközségünk autonómiaja, iskolánk támogatása egyenlő mértékben a többi jelekezetekkel, a szombat megtartásá- hoz való jogunk elismerése, az állam- polgársági kérdés rendezése, stb. mind olyan követelések, amelyekért vala- mennyiünknek egy táborban kell küz- deni. Itt az ideje annak, hogy megmu- tassuk, ha befelé frakciókra is vagyunk tagozódva, de vallási és gazdasági ön- gyelemünkben Románia egész zsidósá- ga egységes fronton áll.

— Ha isten segítségével be jutok a parlamentbe, legszentebb kötelességem- nek fogom tartani, hogy a fenti prog- ramponkon kívül kölcsönös erővel, tudásom és energiám teljes latbavetésé- vel dolgozzam a veszélyeztetett ortodox érdekek védelmében. Biztos vagyok benne, hogy azok, akik a múltban oly hivatottan vettek részt a munkában, teljes erejükkel fognak engem támo-

gálni és ha magasabb ortodox érdekek- ről lesz szó, tanácsaimat követni fog- ják.

Ezek az elgondolások adták nekem az erőt és kényszerítettek parancsoló-

lag, hogy nyilvánosan is állást foglal-jak a Zsidó Párt mellett. Ezért ajánlha- tom nyugodt lelkiismerettel minden zsidónak, hogy szavazatával a Zsidó Pártot támogassa.

Kifosztotta a lakást és megtevesztésül összekötözte önmagát egy kolozsvári cselédnővel

Oluj-Kolozsvár július 14. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári rendőrség csütörtökön érdekes bűnügyben folytatott nyomozást. A déli órákban a Földész ucca 9. szám alá egyidőben hívták ki a rendőrséget és a mentőket. A lakásban Vass Kati cselédnővel találták meg összekötözve. A leány azt a vallomást tette, hogy három férfi megtámadta és összekötözte. Ezután a betörők felkutatták a házat és eltávoztak.

A rendőrség megállapította, hogy Hor-

váth József háztulajdonos lakásából 10 ezer lejt és a padlásról értéktárgyakat vittek el. A vizsgálat azonban meglepő eredményekkel végződött. A leány a ke- resztkérdések sulya alatt megtört és be- vallotta, hogy a betörőkről szóló mesét kitalálta, önmagát kötözte össze és a 10 ezer lejt és a különböző értéktárgyakat ellopta. A leány bevallotta azt is, hogy hová rejtette a pénzt. Vass Katit átadták az ügyészségnek.

A vádtanács csak ma dönt Oanea volt szenátor letartóztatása ügyében

A klinikára szállították a letartóztatott volt szenátort

Cluj-Kolozsvár, július 14. (Az Uj Kelet tud.) Mint ismeretes, Oanea Lau rentiu, volt liberális szenátor letartóz- tatási végzésének ügyében a védők az igazságügyminisztériumhoz fordultak, hogy a táblai vádtanács nem pénteken, ahogyan az szokásos, hanem már hama- rabb összeüljön. Az igazságügyminisz- térium utasította is a táblát, hogy a vádtanács azonnal vegye tárgyalás alá Oanea ügyét és így csütörtökön nagy érdeklődéssel várták a döntést. A táblai vádtanács össze is ült, de két órai tanácskozása nem volt elegendő ahhoz,

hogy a per aktáit át tanulmányozzák. Ezért a vádtanács péntekre halasztotta el a döntést, ami a védőügyvédek kö- zött kellemetlen meglepetést keltett.

A volt szenátort egyébként szerdán este a hivatalos orvosszakértők vélem- nyezése alapján átvitték a klinikára. Erre vonatkozólag Pastia vizsgálóbíró hozzájárulása után dr. Kernbach és dr. Hosszu törvényszéki orvosszakértők ad- tak ki bizonylatot. Így a felségysérettel vádolt bukaresti ügyvéd-politikust a klinikán gyógykezelnéi fogják.

Az ottawai gazdasági világkonferencia a pánbritt gazdasági autarchiát akarja megteremteni

Az angol domínionok ottawai világértelkezletének részletes programja

Románia buzaexportjára katasztrofális ki- hatással lehet az ottawai megegyezés

London, július 14. Az Uj Kelet más helyén arról számolunk be, hogy az an- gol kormány tizenhét tagja egy csomó más szakértővel együtt elutazott az otta- wai gazdasági világkonferenciára. Az ottawai világkonferencia össze- hívása tulajdonképpen a Pánbritt gazda- sági önellátásra irányuló törekvés első lépését jelenti, melynek problémái három csoportba oszthatók. Ezek a csoportok a következők:

1. Tarifális kérdések, a preferenciális vámok s az áruköntingentálás rend- szerének problémái.
2. Valutáris és pénzügyi kérdések, a pénznemek egymáshoz való viszonyá- nak rendezésével.
3. Kereskedelmi tárgyalások folyta- tása és gazdasági szerződések kötése a külállamokkal.

Mint angol kormánykörökből jelentik, az ottawai gazdasági konferenciának tu- lajdonképpen hivatása az lesz, hogy az eddigi tervszerűtlen birodalmi cserefor- galom helyébe preferenciális rendszere- ket vezessen be, amelyek az egymást ki- egészítő, birodalomközi mezőgazdasági és ipari termelés alapjául fognak szolgálni.

A világkonferencián nem lesz szó vámonios kísérletekről, de már az is szembehelyezkedés lesz a domínionok eddigi kereskedelmi gyakorlatával, ha megvalósítják a kölcsönös kiegészülés koncepciójára támaszkodó programot, az autarchiát.

Ez az autarchiára való törekvés minden esetre forradalmi jelenség Anglia gazda- sági életében, mert az autarchiás rend- szer kimondottan közép- és kelet európai

találmány, amely eddig az angol-szász gazdasági koncepciótól távol állott.

Különösen Kanada, Ausztrália és Dél- afrika eddig alig szerepeltek megfelelő százalékaránnyal Anglia importjában. Ezzel szemben tény, hogy a háboru alatt a domínionokban nagyfokú iparosodás ment végbe, amelynek termelése sokkal olcsóbb, mint az Angliáé. Eppen ezért a domínionok ipari termelőrétegei sok bi- zalmatlansággal készülődnek az ottawai világgazdasági konferenciára.

A gazdasági világkonferenciával kap- csolatban az Evening Standard gazdasági szakértője annak a nézetének ad kifeje- zést, hogy Argentína aggodalom nélkül tekinthet Ottawa elé, mert fagyasztott husának és tengeri jének továbbra is ta- lál majd piacot Angliában.

Sokkal súlyosabb komplikációkkal fe- nyegeti azonban az ottawai konferencia várható sikere az északeurópai államokat, így különösen Dániát és Lengyelországot,

valamint a középeurópai mezőgazda- sági exportállamok közül Romániát, Magyarországot és Jugoszláviát, amely- kek különösen baromfit, tojást, főze- lékeket, gyümölcsöt és tejtermékeket exportáltak Angliába és amely ex- portot az ottawai megegyezés ka- tasztrofálisan csökkentheti le.

Az ottawai konferenciát megelőzőleg már a domínionok a megegyezés érdeké- ben elsősorban azt a követelést állították fel az egyetlen Kanada kivételével, hogy Angliában a baromfi, tojás, főzelék, gyü- mölcs és tejtermékek exportját preferen- ciális vámkedvezményben részesítsék.

Rendkívül súlyosan érinti a kelet- európai mezőgazdasági államokat Kanadának az a követelése, hogy Anglia teremtse belföldi malomipart és a Kanadából exportált búzát Ang- liában dolgozzák fel liszté.

Amennyiben ezt a követelést Anglia teljesíteni fogja, úgy a kelet európai álla- mok lisztexportjára szintén súlyos teher- tételként fognak nehezedni az ottawai konferencián létrejövő megegyezések.

Pop Traian professor — az első megválasztott szenátor

Sighet-Máramarosziget, július 14. A máramarosi közössi tanácsok szenátor- választása lezajlott, még mielőtt sor ke- rült volna rá. A nemzeti parasztpárt je- löltjét, dr. Pop Traian professzort, a ko- lozsvári egyetem jogi fakultásának kitűnő tanárát megválasztották jelentették ki, miután nem volt egyetlen ellenjelöltje sem. A büntető jog kiváló tanárának meg- választása kétségtelenül az új parlament komoly nyeresége.

Hatszáz ezer lejt nyert egy konstanci zsidó

Bucuresti-Bukarest, július 14. Az osztálysorsjáték mai húzásán a követ- kező nagyobb nyereményeket húzták ki:

600.000 lejt: 77138. A nyertes Mar- cel Rabinovici, konstanci lakos. 300 ezer lejt: 6240, 150000 lejt: 7157, 50 ezer lejt: 52859, 25000 lejt: 25501, 28544, 15.000 lejt: 13506, 71263, 10081

Szovjetországban nagy propaganda folyik az amerikai-orosz közzeledés előké- szítésére. Londonból jelentik: Az orosz rádióban és a szovjetsajtóban váratlanul megfordult a hangulat Amerikával szem- ben. Most nagy propaganda folyik az amerikai-orosz közzeledés előkészítésére. Sztalin a napokban rádiónyilatkozatot ad Amerika számára. Ugy tudják, hogy Sta- lin fel fogja szólítani az amerikai köz- véleményt arra, hogy viseltessek szimpá- tiával a küszöbön álló elnökválasztási harcban azon párt jelöltje iránt, amelyik párt törekvése, hogy normális kapcsolato- kat teremtsen Amerika és Oroszország között.

FRATERNITAS Könyv. és Lapkiadó Né- nyomása, Cluj-Kolozsvár, Sírada Barón L. Pop (v. Brassai u.) 10. sz. Telefon 9-77.

Taxa plátitá No. 22

da Bar Telefon Havon evre 6 földre: félévret detésel KELE zsidósá keink rás me

Rendk szély né köypont hogy a ben is helyen tának n kellett a romá a kicsin lis sze volt ez mai je hogy B letéből mára fo geti Sár vezérela a megtl nagy ki a párt v tos eró Bár r nagy dő séget k az eróp Párt eg zonyult fölynes dóság s döttei s ményt körében felemel a nép. testvért taira t dóság, kinthet

Aggo tunk be telekser bukovin és poli hogy la böll" in lenkező fokozta alatt, a séget és egy m nézve, ban bu s'imből hirnőke zsidó f ház- és kovinai lektuel rekből dig a t leg hul és ugva ság kö Mind a Zsidó kísérlet totta, a zsidó visszán ketet e tette é ennek ságnak kel kev sorában Mayer delme. harcok vanadil huszév konysá pát u lelke é választ

Utun elkisér megfig csügg szavu erajü s mint a